

ผลงานลำดับที่ 1

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ
ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

โดย

นายอานันท์ เทพทอง

เอกสารประกอบการขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
ตำแหน่งเลขที่ 2085 ส่วนยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์
สำนักงานปศุสัตว์เขต 6

คำนำ

การพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะในภาคการเลี้ยงสัตว์ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้และความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประเทศ กระบือเป็นสัตว์เศรษฐกิจดั้งเดิมที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตและการเกษตรของคนไทยมาอย่างยาวนาน นอกจากจะเป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรมแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้จากการจำหน่ายเนื้อ นม และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงกระบือในประเทศไทยยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น ต้นทุนการผลิตสูง ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และขาดอำนาจต่อรองทางการตลาด กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือในรูปแบบแปลงใหญ่ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างเกษตรกรและภาครัฐ การดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่นี้จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล เพื่อให้การบริหารโครงการมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและชุมชน

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม และเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการ ผลจากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการแปลงใหญ่ประเภทอื่น ๆ ในอนาคตอีกด้วย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย โดยเฉพาะการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือในรูปแบบแปลงใหญ่ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน และผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อานันท์ เทพทอง

มีนาคม/2568

สารบัญ

คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
สารบัญตาราง	(ค)
สารบัญภาพ	(จ)
แบบการเสนอผลงาน (ระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ)	1
ส่วนที่ 1 ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง	1
ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน	3
1. เรื่อง	3
2. ระยะเวลาการดำเนินการ	3
3. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	3
4. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน	3
5. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)	55
6. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ	56
7. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ	57
8. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ	57
9. ข้อเสนอแนะ	58
10. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)	59
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	64

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตัวอย่าง	28
ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร	32
ตารางที่ 3 ระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่ กระป๋องในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6	34
ตารางที่ 4 ระดับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่กระป๋อง	35
ตารางที่ 5 ระดับปัจจัยด้านการเห็นประโยชน์ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่	35
ตารางที่ 6 ระดับปัจจัยด้านความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่	36
ตารางที่ 7 ระดับปัจจัยด้านความพร้อมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่	36
ตารางที่ 8 ระดับปัจจัยด้านการวางแผนโครงการ	37
ตารางที่ 9 ระดับปัจจัยด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ	37
ตารางที่ 10 ระดับปัจจัยด้านการควบคุมโครงการ	38
ตารางที่ 11 ระดับปัจจัยด้านการประเมินผลโครงการ	38
ตารางที่ 12 ระดับปัจจัยด้านการปรับปรุงแก้ไขโครงการ	38
ตารางที่ 13 ระดับปัจจัยด้านการปัจจัยจิตใจ	39
ตารางที่ 14 ระดับปัจจัยด้านการปัจจัยสุวิทยา	39
ตารางที่ 15 ระดับปัจจัยด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม	40
ตารางที่ 16 ระดับปัจจัยด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน	40
ตารางที่ 17 ระดับปัจจัยด้านผู้นำตามสถานการณ์	41
ตารางที่ 18 ระดับปัจจัยด้านผู้นำมุ่งความสำเร็จ	41
ตารางที่ 19 ระดับปัจจัยด้านผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง	42
ตารางที่ 20 ระดับปัจจัยด้านธรรมาภิบาล	42
ตารางที่ 21 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่	44
ตารางที่ 22 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิดของสมาชิก	45
ตารางที่ 23 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมวางแผน	45
ตารางที่ 24 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมตัดสินใจ	46
ตารางที่ 25 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมดำเนินงาน	46
ตารางที่ 26 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมรับผลประโยชน์	47
ตารางที่ 27 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมประเมินผล	47
ตารางที่ 28 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋อง แปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ในแต่ละกลุ่ม	48
ตารางที่ 29 การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อระดับการมีส่วนร่วมของ สมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 เป็นรายคู่ โดยวิธี Sheffe's Post hoc Comparison	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 30	ผลการทดสอบสมมติฐานของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ด้วยวิธี t (t-test)	50
ตารางที่ 31	ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ มีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6	51
ตารางที่ 32	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงาน ปศุสัตว์เขต 6 โดยใช้กรอบ CIPP Model	52

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม	6
ภาพที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์ที่เผยแพร่ผลงาน.....	59

แบบการเสนอผลงาน (ระดับชำนาญการและระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมิน นายอานันท์ เทพทอง

◆ ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ 2087

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน

1) หน้าที่ความรับผิดชอบโดยสรุป (Job Summary)

ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญสูง ด้านการวิเคราะห์นโยบายและแผน เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนาปศุสัตว์ รวมทั้งจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาปศุสัตว์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจ หรือแก้ไขปัญหาที่ยาก เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานปศุสัตว์เขตมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนภารกิจของกรมปศุสัตว์ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2) หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก (ก. ด้านการปฏิบัติการ)

2.1 ศึกษา วิเคราะห์ภารกิจ นโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ ของกรมปศุสัตว์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการและงบประมาณด้านการพัฒนาปศุสัตว์ของหน่วยงาน ให้บรรลุภารกิจที่กำหนดไว้และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

2.2 ศึกษา วิเคราะห์ เกี่ยวกับระบบบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจ ด้านปศุสัตว์ (Zoning) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิต และการตลาดปศุสัตว์ที่เหมาะสมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.3 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ระบบการผลิตสินค้ารายชนิดสัตว์ รวมทั้งต้นทุนการผลิต การตลาดในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ของกรมปศุสัตว์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการผลิตสินค้าปศุสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

2.4 จัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติทางด้านปศุสัตว์ และประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศการปศุสัตว์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้มีข้อมูลเชิงสถิติที่ถูกต้องครบถ้วน เพื่อช่วยในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการของหน่วยงานและกรมปศุสัตว์

2.5 ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านปศุสัตว์ เพื่อฟื้นฟูเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ

2.6 วิเคราะห์ กลั่นกรอง และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน โครงการ ตลอดจนประเด็นนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนงานโครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.7 ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการและงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายและนโยบายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.8 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัดและกรมปศุสัตว์ในภาพรวมประสบความสำเร็จตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้

◆ **ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง** นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ 2085

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง

1) หน้าที่ความรับผิดชอบโดยสรุป (Job Summary)

ปฏิบัติงานในฐานะผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ ซึ่งต้องกำกับ แนะนำ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญในงานสูงมาก ในด้านวิเคราะห์นโยบายและแผน เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการและงบประมาณด้านการพัฒนาปศุสัตว์ รวมทั้งจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการพัฒนาปศุสัตว์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาที่ยากมาก เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานปศุสัตว์เขตมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนภารกิจของกรมปศุสัตว์ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2) หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก (ก. ด้านการปฏิบัติการ)

2.1 ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และงบประมาณด้านการพัฒนาปศุสัตว์ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ และภารกิจของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และศักยภาพการปศุสัตว์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.2 กำกับ ติดตาม ดูแลงานการศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับระบบบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจด้านปศุสัตว์ (Zoning) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตปศุสัตว์ ต้นทุนการผลิต และการตลาดปศุสัตว์ที่เหมาะสมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2.3 กำกับ ติดตาม ดูแลงานการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยระบบการผลิตสินค้ารายชนิดสัตว์ รวมทั้งต้นทุนการผลิต การตลาดในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ของกรมปศุสัตว์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการผลิตสินค้าปศุสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนด

2.4 ควบคุม และวางแผนการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติทางด้านปศุสัตว์ และประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศการปศุสัตว์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีข้อมูลเชิงสถิติที่ถูกต้องครบถ้วน และสามารถนำไปใช้อ้างอิงในการพัฒนาการผลิตสินค้าปศุสัตว์และการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และตรงตามเวลาที่กำหนด

2.5 กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา เสนอแนะทิศทางการจัดทำแผนบริหารทรัพยากรบุคคล และแผนพัฒนาบุคลากรในเขตพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายแผนบริหารทรัพยากรบุคคล และแผนพัฒนาบุคลากรของกรมปศุสัตว์

2.6 กำกับ ดูแล บริหารจัดการภัยพิบัติด้านปศุสัตว์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านปศุสัตว์และฟื้นฟูเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ

2.7 วิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับนโยบายและแผน เพื่อปรับปรุงแผนงานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงการกำหนดนโยบายและแผนงานในครั้งต่อไป รวมทั้งติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการ และงบประมาณ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของกรมปศุสัตว์ และหน่วยงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.8 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัดและกรมปศุสัตว์ในภาพรวมประสบความสำเร็จตามแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

1. เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานปศุสัตว์เขต 6

2. ระยะเวลาการดำเนินการ พฤศจิกายน 2567 – มีนาคม 2568

3. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

1) ใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญงานในการศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนการบริหารโครงการแปลงใหญ่โคเนื้อ ในพื้นที่รับผิดชอบ และประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มกราคม – เมษายน 2568

2) ใช้ความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญในด้านการวางแผนการวิจัยอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เริ่มตั้งแต่การเขียนโครงการวิจัย ต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการออกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามหลักวิชาการที่ต้องการ ซึ่งต้องมีการสืบค้นข้อมูลและศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวางแผนการวิจัย กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการออกแบบเครื่องมือสำหรับจัดเก็บข้อมูล จนถึงการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ใช้ความรู้ความเข้าใจทางด้านสถิติเพื่อการวิจัย และสามารถแปลผลเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือถูกต้อง ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ นำผลที่ได้มาสรุปจัดทำรายงานผลทางวิชาการ

5) ใช้ทักษะการสื่อสารในการชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัดเพื่อเก็บข้อมูลตามแผนที่กำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน

6) ใช้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า และหาความรู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจต่อไป

4. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

4.1 ความเป็นมาและความสำคัญของผลงาน

กระบือเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญต่อเกษตรกรรายย่อยในชนบทมาอย่างยาวนาน โดยถือเป็นส่วนหนึ่งในระบบการผลิตทางการเกษตรที่มีการเพาะปลูกเป็นรายได้หลัก กระบือถูกใช้เป็นแหล่งแรงงานในการเกษตร ใช้มูลเป็นปุ๋ย และเมื่อมีความจำเป็นก็สามารถขายเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง ในขณะเดียวกันเกษตรกรสามารถใช้ผลพลอยได้ในไร่นาซึ่งมีราคาถูกมาเลี้ยงกระบือเพื่อเปลี่ยนให้เป็นเนื้อสัตว์ที่มีมูลค่าสูงได้ กระบือมีความสามารถพิเศษในการใช้ประโยชน์จากอาหารหยาบคุณภาพต่ำได้ดีกว่าโค สังเกตได้จากกรณีที่กระบือและโคซึ่งเลี้ยงด้วยอาหารแบบเดียวกันและอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน โคจะมีร่างกายผอมในขณะที่กระบือยังคงสภาพร่างกายที่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านสรีรวิทยา สรีรวิทยา และการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทำให้กระบือสามารถนำสารอาหารไปเปลี่ยนแปลงเป็นเนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงกระบือของเกษตรกรมักถูกละเลยจากภาครัฐ และแม้กระทั่งเกษตรกรเองก็หันไปนิยมเลี้ยงสัตว์พันธุ์ต่างประเทศมากขึ้น การเลี้ยงกระบือส่วนใหญ่ยังเป็นไปในรูปแบบพื้นบ้าน ขาดระบบการผลิตในเชิงธุรกิจ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรเอง

จากสถิติกรมปศุสัตว์พบว่า ปริมาณกระบือในประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2521 ประเทศไทยมีกระบือจำนวนสูงสุดถึง 6.5 ล้านตัว แต่ในปี พ.ศ. 2565 เหลือเพียง 1.20 ล้านตัว (กรมปศุสัตว์, 2565) สาเหตุสำคัญมาจากการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเกษตรกรที่หันมาใช้เครื่องจักรกล เช่น รถไถนา แทนการใช้แรงงานกระบือ ทำให้เกษตรกรขายกระบือเข้าโรงฆ่า ประกอบกับเกษตรกรที่ยังเลี้ยงกระบืออยู่ส่วนใหญ่ไม่ได้เลี้ยงเป็นอาชีพหลัก จึงไม่ให้ความสนใจในการจัดการการเลี้ยงดู การปรับปรุงพันธุ์

และการป้องกันโรค ส่งผลให้กระบือให้ผลผลิตต่ำ ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในประเทศ หากไม่มีการจัดทำแผนงานเพื่ออนุรักษ์และพัฒนากระบือไทย อาจทำให้กระบือพื้นเมืองสูญพันธุ์ได้ในอนาคตเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2551 ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริถึงความห่วงใยชาวนาไทยซึ่งประสบปัญหาความยากจนจากการประกอบอาชีพทำนา โดยเฉพาะในภาวะที่น้ำมันและปุ๋ยเคมีมีราคาแพง จึงทรงรับสั่งให้รัฐบาลสนับสนุนให้เกษตรกรหันกลับมาใช้แรงงานกระบือ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการทำนา

รัฐบาลปัจจุบันได้มีแนวคิดเกี่ยวกับ "ประชารัฐ" ที่มุ่งแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้มีความยั่งยืน โดยเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน แทนการเน้นช่วยเหลือด้วยเงินทุนเพียงอย่างเดียว เนื่องจากที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหาที่เน้นการให้ความช่วยเหลือทางการเงินไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน รัฐบาลจึงได้นำแนวคิดเรื่องการจัดโซนนิ่งการเกษตร (Zoning) มาใช้ เพื่อให้การผลิตสินค้าเกษตรมีความเหมาะสมกับพื้นที่ ลดปริมาณการผลิตสินค้าที่เกินความต้องการของตลาด และเน้นการผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสมกับชนิดพืชหรือสัตว์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตนอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบเครือข่ายเพื่อการผลิตสินค้าเกษตร และสร้างกระบวนการผลิตและการตลาดที่มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่กลุ่มเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดให้ความรู้ด้านการเกษตร และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มกำหนดกิจกรรม วางแผน และวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นพี่เลี้ยง จากแนวคิดนี้จึงเกิดเป็นโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่

ในปี พ.ศ. 2565 การเลี้ยงกระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ทั้ง 9 จังหวัด มีจำนวนกระบือทั้งหมด 85,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 10.2 ของจำนวนกระบือทั้งประเทศ (830,000 ตัว) มีเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ 7,800 ราย หรือร้อยละ 3.5 ของจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือทั้งประเทศ (220,000 ราย) เมื่อพิจารณาการเลี้ยงกระบือรายจังหวัดพบว่า จังหวัดอุทัยธานีมีการเลี้ยงกระบือมากที่สุด จำนวน 18,500 ตัว คิดเป็นร้อยละ 21.8 รองลงมาคือจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 17,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 20.0 และจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 15,500 ตัว คิดเป็นร้อยละ 18.2 ตามลำดับ (กรมปศุสัตว์, 2565) ในช่วงปี พ.ศ. 2560-2568 มีการจดทะเบียนแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 จำนวน 10 แปลง ใน 4 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก พิจิตร อุทัยธานี และสุโขทัย มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 300 ราย จำนวนกระบือทั้งหมด 2,800 ตัว

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมในการเลี้ยงกระบือ และเกษตรกรมีความพร้อมที่จะร่วมกันดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ โดยเกษตรกรได้รวมตัวกันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 ตามนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากเกษตรกรเล็งเห็นว่าการรวมกลุ่มในลักษณะแปลงใหญ่จะช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาการผลิตและการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีการดำเนินงานโครงการแปลงใหญ่กระบือยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากขาดการมีส่วนร่วมจากเกษตรกรอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากได้ทำการศึกษาและนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ จะช่วยให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โครงการบรรลุเป้าหมายได้นั้น คือการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการดำเนินโครงการ การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกร เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็น

แนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานโครงการแปลงใหญ่กระบือให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.2. วัตถุประสงค์ของผลงาน

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

4.3. กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย

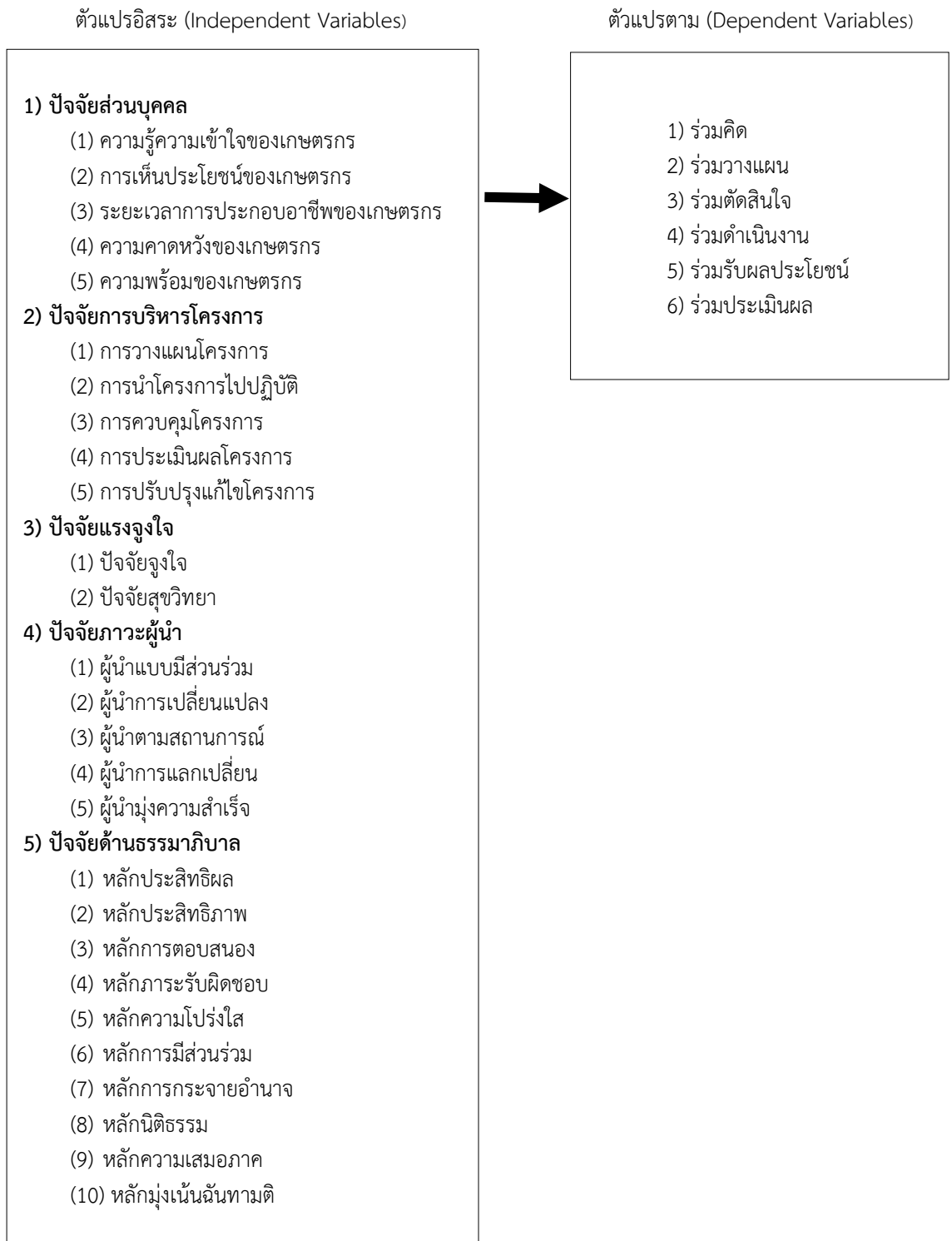
การศึกษานี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 จังหวัด พิจิตร และอุทัยธานี ซึ่งได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปร การวัดตัวแปร และเกณฑ์การคิดคะแนนของตัวแปร ดังนี้

4.3.1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร การเห็นประโยชน์ของเกษตรกร ระยะเวลาการประกอบอาชีพของเกษตรกร ความคาดหวังของเกษตรกร และความพร้อมของเกษตรกร
2. ปัจจัยการบริหารโครงการ ได้แก่ การวางแผนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติการ ควบคุมโครงการ การประเมินผลโครงการ และการปรับปรุงแก้ไขโครงการ
3. ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ และ ปัจจัยสุขวิทยา
4. ปัจจัยภาวะผู้นำ ได้แก่ ผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้นำตามสถานการณ์ ผู้นำการแลกเปลี่ยน และผู้นำมุ่งความสำเร็จ
5. ปัจจัยด้านธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

4.3.2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล

ความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม สามารถแสดงได้ตามภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

4.4. นิยามศัพท์เฉพาะ

กระป๋องแปลงใหญ่ หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ทำการรวมตัวกัน เพื่อมีเป้าหมายเดียวกัน เช่น การรวมตัวเพื่อเลี้ยงกระบือ ในพื้นที่ติดต่อกัน โดยเป็นนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการให้เกษตรกรรวมตัวกัน เพื่อทำให้เกิดอำนาจการต่อรอง กับพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งต้องการให้เกษตรกรรวมตัวกันรวมวางแผน

เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่มีการทำอาชีพการเกษตรในการเลี้ยงกระบือ

สมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ หมายถึง สมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงาน ปศุสัตว์เขต 6 ซึ่งมี จำนวน 8 กลุ่มในปี พ.ศ.2560 - 2562 โดยมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม การเป็นสมาชิกต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและวิธีการที่กลุ่มได้กำหนด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในตัวเกษตรกรที่มีความแตกต่างกันในแต่ละตัวบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ได้แก่ ความรู้ความ เข้าใจ ความพึงพอใจ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพของแต่ละคน ความคาดหวังที่มีต่อโครงการ และความพร้อมของเกษตรกร

ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร หมายถึง สิ่งที่เกษตรกรเข้าใจโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของโครงการ โครงสร้างการบริหารงานโครงการ วิธีการดำเนินโครงการโดยการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารได้อย่างครบถ้วน รวมทั้งรับรู้ถึงสิทธิประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ

การเห็นประโยชน์ของเกษตรกร หมายถึง สิ่งที่เกษตรกรสามารถคาดการณ์ได้ กับสิ่งตอบแทนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในเชิงบวกต่อเกษตรกร ได้แก่ ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ความคาดหวังของเกษตรกร หมายถึง สิ่งที่เกษตรกรคาดหวังเกี่ยวกับโครงการ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรได้ เช่น การเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เพิ่มผลผลิต

ระยะเวลาในการประกอบอาชีพของเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพที่สามารถสร้างรายได้หลักให้กับตนเองได้ตามระยะเวลาที่แตกต่างกัน และเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่

ความพร้อมของเกษตรกร หมายถึง ความพร้อมพื้นฐานที่เกษตรกรต้องมีการ เข้าร่วม กิจกรรม เช่น เวลาในการเข้าร่วม รายได้ของเกษตรกร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ

การบริหารโครงการ หมายถึง การที่สมาชิกร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบของ คณะกรรมการ เพื่อให้โครงการเป็นไปตามเป้าหมายที่ทั้งไว้โดยกระบวนการบริหาร โครงการแบบมีส่วนร่วม นั้น เริ่มตั้งแต่ การวางแผนโครงการ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติการ ติดตามควบคุม การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข

การวางแผนโครงการ หมายถึง เป็นการกำหนดแผนงานในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการ ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนให้ครอบคลุมงานที่มีการแบ่งย่อย ๆ ในแต่ละหน่วยของงาน แผนงานที่ดี โดยจะต้องตอบคำถามของโครงการให้ได้ว่า โครงการทำอะไร (what) ทำอย่างไร (how) ทำโดยใคร (by whom) ตามลำดับใด (in what order) มากน้อยเท่าใด (how much) เมื่อใด (when)

การนำโครงการไปปฏิบัติ หมายถึง โครงการที่ผ่านการประเมินและอนุมัติโครงการแล้ว จะเข้าสู่ขั้นตอนการนำโครงการไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นในขั้นตอนนี้จึงเกี่ยวข้องกับการเตรียมแผนการปฏิบัติงานให้เหมาะสม มีการควบคุม และติดตามความก้าวหน้าของงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เสร็จสิ้นตามกำหนดเวลา อยู่ภายใต้งบประมาณ และ ได้ผลงานตามที่ได้กำหนดไว้

การควบคุมโครงการ หมายถึง วิธีที่มีการกำหนดสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมา เช่นระยะเวลา กิจกรรม เพื่อให้การดำเนินโครงการเสร็จสิ้นตามที่กำหนด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการกำกับให้ กิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการสามารถดำเนินการไปอย่างถูกต้องตามแผนที่ได้กำหนดไว้

การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลของการดำเนินโครงการ โดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ และพิจารณาปัจจัยให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

การปรับปรุงแก้ไขโครงการ หมายถึง การนำผลที่ได้จากการประเมินผลโครงการ มาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาโครงการอย่างรอบด้าน เพื่อการดำเนินโครงการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ปัจจัยแรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ของการดำเนินการ เพื่อให้การบริหารโครงการเกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้น โดยการทำให้สมาชิกเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการบริหารโครงการ

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง ความต้องการที่อยู่ภายในของบุคคล เช่น ความต้องการ ทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ ความต้องการการยกย่อง ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วม และ การบริหารโครงการต้องทำให้สมาชิกได้เห็นว่า โครงการสามารถตอบสนองความต้องการสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้

ปัจจัยสุขวิทยา หมายถึง เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ เช่น นโยบายและการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ผลตอบแทนที่สมาชิกจะได้รับ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับผู้บริหาร วิธีการบริหาร และความมั่นคงของโครงการ เป็นสิ่งที่ป้องกันการเกิดความไม่พึงพอใจของสมาชิก และทำให้เกิดการไม่ให้ความร่วมมือ จึงอาจต้องใช้กฎระเบียบข้อบังคับ การให้ผลตอบแทน เข้ามาร่วมด้วย

ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการนำโครงการไปให้ถึงเป้าหมายตามที่ได้ ตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการไว้เช่น ผู้จัดการโครงการ ประธานโครงการ และคณะกรรมการโครงการ ซึ่งจะต้องทำหน้าที่ในการบริหารโครงการ โดยลักษณะของผู้นำที่บริหารโครงการต้องเป็นผู้นำที่เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด โดยลักษณะผู้นำดังกล่าว คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้นำตามสถานการณ์ และผู้นำแบบร่วมมือร่วมใจ

ผู้นำแบบมีส่วนร่วม หมายถึง เป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญในการทำงานเป็นหมู่คณะ และคอยเป็นที่ปรึกษากับผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญต่อส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นได้เป็นผู้บริหารและคอยให้คำแนะนำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มักไม่วางตนเหนือผู้อื่นมีความไว้วางใจผู้ร่วมงาน และประสานความสัมพันธ์กันอย่างดี หากเกิดข้อขัดแย้งจะใช้ข้อมูลที่มีในการแก้ไขปัญหาอย่างละเอียดถี่ถ้วน และทำงานโดยใช้คณะกรรมการเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง และยึดการตัดสินใจของคณะกรรมการ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำที่บริหารด้วยการตระหนักถึงความต้องการ ในด้านแรงจูงใจของผู้ตาม โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน จะทำการกระตุ้นจิตสำนึกของผู้ตาม หรือผู้ที่รับผลประโยชน์ให้ตระหนักถึงความต้องการในตนเอง เป็นผู้นำที่รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้สึกเชื่อและสร้างการทำงานที่มีคุณภาพร่วมกัน โดยทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดจิตสำนึกของอุดมการณ์ และยึดถือค่านิยมที่มีคุณธรรม เช่น ความมีอิสระ ความยุติธรรมและสิทธิที่พึงได้ของทุกคน เพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร และสามารถบริหารงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน

ผู้นำตามสถานการณ์ หมายถึง ผู้นำที่สามารถนำกลุ่มองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ แม้ว่าปัจจัยต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อม สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอันจะเป็นสาเหตุที่เป็นปัญหาในการบริหาร แต่ผู้นำตามสถานการณ์ก็สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ด้วยการใช้ความรู้ ค่านิยม ความต้องการที่ตนมีนำมาปรับใช้ในการบริหารได้อย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์ โดยผู้นำตามสถานการณ์จะเป็นผู้ที่รับรู้ เรียนรู้ และปรับตัวได้ดี

ผู้นำการแลกเปลี่ยน หมายถึง ผู้นำที่ประสานงานกับผู้ตามเพื่อแลกเปลี่ยน ประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยจะเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของกันและกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความสำเร็จที่ร่วมกันทำให้เกิดขึ้นต่อองค์กร

ผู้นำมุ่งความสำเร็จ หมายถึง เป็นผู้นำที่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้ตาม และเน้นความสำเร็จของงาน

ปัจจัยธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการจัดการที่ทำให้การดำเนินงานของกลุ่ม สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ การบริหารงานในรูปแบบของหลักธรรมาภิบาล จะเน้นที่ความต่อเนื่อง ยั่งยืน มั่งคั่ง ไม่ยกเลิก ไม่เสี่ยงต่อความเสียหาย ซึ่งสามารถที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับโครงการกระป๋องแปลงใหญ่เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมได้

หลักประสิทธิผล หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของโครงการตามแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อตอบสนองการแก้ไขปัญหาของสมาชิก โดยกระบวนการปฏิบัติงานนั้นต้องมีการวางยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีการปฏิบัติงานที่มีระบบ รวมถึงกระบวนการติดตามประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

หลักประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารงานที่มีแนวทางอย่างชัดเจน มีการกำกับ การดูแลที่ดี โดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารที่ทำให้การใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ทั้งต้นทุน แรงงาน และระยะเวลา ให้เกิดผลประโยชน์ได้อย่างสูงสุด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกกลุ่ม ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงาน

หลักการตอบสนอง หมายถึง การดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อตอบสนองต่อความคาดหวังของสมาชิกกลุ่ม ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการดำเนินงาน โดยสามารถทำได้ในระยะเวลาที่กำหนดและเกิดความเชื่อมั่น รวมทั้งเกิดความไว้วางใจ และเชื่อมั่นต่อตัวผู้บริหาร

หลักการรับผิดชอบ หมายถึง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ของผู้บริหารโครงการ โดยสิ่งที่รับผิดชอบนั้นต้องอยู่ในระดับความคาดหวังของสมาชิกซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงด้วย รวมทั้งการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบที่มีในการรับผิดชอบต่อปัญหา

หลักความโปร่งใส หมายถึง การดำเนินงานที่เปิดเผยมองอย่างตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้ เมื่อเกิดข้อสงสัย รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงได้อย่างอิสระ โดยสมาชิกสามารถรับรู้ได้ทุกขั้นตอนในกระบวนการดำเนินงานและตรวจสอบได้

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกกลุ่มมีโอกาสที่จะได้เข้ามาเสนอแนวคิด เรียนรู้ทำความเข้าใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมแสดงทัศนคติ ร่วมเสนอปัญหา ร่วมตัดสินใจ ในฐานะหุ้นส่วนที่จะร่วมดำเนินการพัฒนาให้กลุ่ม ๆ มีความมั่นคง ยั่งยืน

หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้กับสมาชิกกลุ่ม ในด้านการตัดสินใจจากคณะกรรมการให้กับสมาชิกกลุ่ม ๆ ด้วยความเป็นอิสระ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความพึงพอใจและรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน

หลักนิติธรรม หมายถึง การดำเนินงานที่ใช้กฎระเบียบข้อบังคับในการบริหารงานด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกที่จะปฏิบัติ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของสมาชิกกลุ่มฯ

หลักความเสมอภาค หมายถึง การที่สมาชิกได้รับการปฏิบัติและการบริการอื่น ๆ รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกในด้านต่าง ๆ เช่น สถานะของบุคคล เพศ เชื้อชาติ การศึกษา และอื่น ๆ

หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หมายถึง การหาข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกกลุ่มฯ โดยข้อตกลงนั้นต้องเกิดจากกระบวนการเสนอแนวคิดจากกลุ่มที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากมตินั้นๆ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ก็ได้

ประสิทธิผลการมีส่วนร่วม หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่จะเกิดขึ้น คือการบรรลุวัตถุประสงค์โครงการตามที่ตั้งเป้าหมายไว้โดยใช้กระบวนการบริหารในรูปแบบกลุ่ม เช่น ด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การกระป๋อง ด้านการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว โดยใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ โดยที่ผู้บริหารโครงการได้เปิดโอกาสให้สมาชิก ได้มีโอกาส ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผล

ร่วมคิด หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมในร่วมคิด วิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยกระบวนการร่วมคิดจะเริ่มตั้งแต่ระดับในการร่วมเริ่มต้นโครงการถึงสิ้นสุดโครงการ

ร่วมวางแผน หมายถึง เกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการดำเนินงาน เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ การกำหนดแผนงานกิจกรรม การกำหนดแนวทางการทำงานที่โปร่งใส ด้วยการติดตาม ตรวจสอบโครงการ รวมทั้งการวางแผน ธุรกิจของตนเองและการวางแผนธุรกิจของกลุ่มด้วย

ร่วมตัดสินใจ หมายถึง เกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิก ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในเรื่องต่างๆของกลุ่ม โดยการพิจารณาด้วยเหตุและผล ว่าควรจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการ ในแต่ละกิจกรรม

ร่วมดำเนินการ หมายถึง การที่เกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มฯ ได้ร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่มฯ เช่น การเข้าร่วมในการประชุมของกลุ่มฯ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การเข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณากิจกรรมที่กลุ่มจะดำเนินงาน การเข้าร่วมประชุม เพื่อร่างระเบียบข้อบังคับและพิจารณาเห็นชอบ รวมทั้งร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มฯ เช่น การเข้าประชุม อบรม เพื่อรับความรู้ ตามที่กลุ่มฯ ได้จัดกิจกรรมนั้น ๆ ขึ้นมา

ร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่เกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มฯ ได้มี ส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการที่กลุ่มฯ ได้จัดขึ้น ได้แก่ การได้รับความรู้ และสามารถลดต้นทุนการผลิตจากการที่กลุ่มฯ ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ การขายผลผลิต ได้ในราคาที่สูงขึ้นเนื่องจากการร่วมตัวกันขายผลผลิตในรูปแบบสหกรณ์ การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน

ร่วมประเมินผล หมายถึง เกษตรกรที่เป็นสมาชิกของกลุ่มฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ในทุกช่วงเวลาของการบริหารงาน โดยเป็นการร่วมประเมินตามธรรมชาติ และร่วมประเมินตามกฎระเบียบข้อบังคับ

4.5. ระยะเวลาการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2567 – มีนาคม 2568

4.6 ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่ กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนรายงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษา ดังต่อไปนี้

4.6.1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่

1. ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้น ในช่วงทศวรรษ 1980 โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพของการบริหารงานภาครัฐให้มีลักษณะ เช่นเดียวกับภาคเอกชน (Hood, 1991) แนวคิดนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมองว่ารัฐควรมี บทบาทเป็นผู้กำกับดูแลมากกว่าการเป็นผู้ปฏิบัติหรือจัดบริการโดยตรง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2556) ได้ให้ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ว่า เป็นการ ปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของ ภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐ เช่น การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารงาน แบบมืออาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวนราบ การเปิดโอกาสให้ เอกชนเข้ามาแข่งขันการให้บริการสาธารณะ เป็นต้น

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2549) อธิบายว่า การจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นการปรับวิธีคิด วิธีการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ โดยมีแนวทางหลักที่สำคัญ คือ การให้ลดการควบคุมจากส่วนกลางและเพิ่ม อิสระในการบริหารให้แก่หน่วยงาน การกำหนดวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของงาน และการตรวจวัดผลการ ปฏิบัติงาน การมุ่งเน้นการแข่งขันในการจัดการภาครัฐ

2. หลักการสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

Hood (1991) ได้เสนอหลักการสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ไว้ 7 ประการ ดังนี้

2.1. การบริหารงานแบบมืออาชีพ (Professional Management) เน้นการให้อิสระแก่ ผู้บริหารในการบริหารองค์การและรับผิดชอบต่อผลลัพธ์

2.2. การกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดผลงานที่ชัดเจน (Explicit Standards and Measures of Performance) เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อผลงาน และสามารถตรวจสอบได้

2.3. การมุ่งเน้นการควบคุมผลผลิต (Output Controls) เปลี่ยนจากการควบคุม กระบวนการไปสู่การควบคุมที่ผลลัพธ์ โดยเชื่อมโยงการจัดสรรทรัพยากรกับผลการปฏิบัติงาน

2.4. การแยกส่วนราชการออกเป็นหน่วยย่อย (Disaggregation of Units) แบ่งส่วน ราชการออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ ตามภารกิจ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ

2.5. การสร้างการแข่งขันในงานภาครัฐ (Competition in Public Sector) ส่งเสริมการ แข่งขันทั้งระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันและระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานภาคเอกชน

2.6. การนำเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ (Private Sector Style of Management) เช่น การจัดการคุณภาพโดยรวม การบริหารแบบลีน เป็นต้น

2.7. การเน้นความประหยัดในการใช้ทรัพยากร (Emphasis on Discipline in Resource Use) มุ่งเน้นการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต ทำงานมากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรน้อยลง

3. การประยุกต์แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ในงานส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งมีการใช้หลักการสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ดังนี้

3.1. การสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหารจัดการโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางและการดำเนินงานของโครงการ

3.2. การบริหารงานแบบบูรณาการ เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ภาคเอกชน และเกษตรกร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3.3. การให้ความสำคัญกับผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินความสำเร็จของโครงการ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และการเพิ่มช่องทางการตลาด

3.4. การสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการดำเนินงาน โดยเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานและผลการดำเนินงานให้สาธารณชนรับทราบ และเปิดโอกาสให้เกษตรกรและประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

3.5. การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต

การนำแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาประยุกต์ใช้ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการจากแบบดั้งเดิมที่เน้นการสั่งการจากบนลงล่าง (Top-down) มาเป็นการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Participatory) และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาการเกษตรในยุคปัจจุบันที่ต้องการการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.6.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาและการบริหารงานภาครัฐในปัจจุบัน โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ยุพาพร รุ่งงาม (2545) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมนั้น

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2540) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

อรทัย กิกผล (2552) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) คือกระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิด แนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลได้เข้าไปมีบทบาทในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การรับรู้

ข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์ เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่สำคัญและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง มีดังนี้

2.1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow (1970) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน โดยผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) ที่ประกอบด้วย ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและยอมรับ และความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต

2.2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

Newstetter (1947) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ โดยขวัญหมายถึง ความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมและความสมัครใจที่จะอุทิศตนเพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการระดมขวัญขึ้นอยู่กับ การมีส่วนร่วมของประชาชน

2.3. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

ยุพาพร รูปงาม (2545) กล่าวว่า การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนและการมีส่วนร่วม ผู้นำที่ดีจะช่วยให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ

2.4. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen และ Uphoff

Cohen และ Uphoff (1980) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ คือ

2.4.1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

2.4.2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

2.4.3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ประกอบด้วย ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม และผลประโยชน์ส่วนบุคคล

2.4.4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด

3. ระดับและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้แบ่งระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

3.1. การแบ่งระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Arnstein

Arnstein (1969) ได้แบ่งบันไดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Ladder of Citizen Participation) ออกเป็น 8 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การควบคุม (Manipulation) และขั้นที่ 2 การรักษา (Therapy) เป็นระดับที่ไม่มีการมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 3 การให้ข้อมูล (Informing) ขั้นที่ 4 การรับฟังความคิดเห็น (Consultation) และขั้นที่ 5 การปรึกษาหารือ (Placation) เป็นระดับของการมีส่วนร่วมเชิงสัญลักษณ์

ขั้นที่ 6 การเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ขั้นที่ 7 การมอบหมายอำนาจ (Delegated Power) และขั้นที่ 8 การควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่มีอำนาจเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง

3.2. การแบ่งระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมนานาชาติเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (IAP2)

สมาคมนานาชาติเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (International Association for Public Participation - IAP2) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ คือ

3.2.1. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด

3.2.2. การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นลักษณะการให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการหรือนโยบาย

3.2.3. การเข้ามามีบทบาท (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

3.2.4. การสร้างความร่วมมือ (Collaborate) เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูง

3.2.5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.3. การแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff

Cohen และ Uphoff (1980) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ได้แก่

3.3.1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

3.3.2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)

3.3.3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)

3.3.4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการ ดังนี้

4.1. ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในชุมชน และสถานภาพทางสังคม มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน (ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ, 2543)

4.2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนและครัวเรือน รวมถึงการสนับสนุนทางการเงินและทรัพยากรมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน หากประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี จะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น (อคิน รพีพัฒน์, 2547)

4.3. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในชุมชนชนบทที่มีวิถีชีวิตที่ยึดโยงกับวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม (เสาวลักษณ์ สุขวิรัช, 2550)

4.4. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ การบริหารจัดการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีกระบวนการทำงานที่โปร่งใส และมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น (วันชัย วัฒนศัพท์, 2544)

4.5. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ทักษะ ทักษะ ความรู้สึก และแรงจูงใจของประชาชนที่มีต่อโครงการหรือกิจกรรม มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วม หากประชาชนมีทัศนคติที่ดีและเห็นประโยชน์ของโครงการ จะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549)

4.6. ปัจจัยด้านการเมือง บรรยากาศทางการเมืองและการมีนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539)

4.7. ปัจจัยด้านผู้นำและกลุ่ม ความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนและกลุ่มต่างๆ ในชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน หากผู้นำมีความเข้มแข็งและได้รับการยอมรับ จะสามารถระดมการมีส่วนร่วมได้มากขึ้น (ประเวศ วะสี, 2541)

5. การมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการเกษตร

การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเกษตรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ เนื่องจากเกษตรกรเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการดำเนินโครงการ และเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำเกษตรในพื้นที่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเกษตร สามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบตามแนวคิดของ Cohen และ Uphoff (1980) ดังนี้

5.1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการดำเนินงานของโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน การกำหนดแนวทางการพัฒนา และการตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสม

5.2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เกษตรกรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ รวมถึงการสนับสนุนทรัพยากร การประสานงาน และการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ

5.3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการ ทั้งในรูปแบบของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มรายได้ การลดต้นทุนการผลิต และผลประโยชน์ทางสังคม เช่น การเพิ่มความรู้และทักษะ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

5.4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เกษตรกรมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ การประเมินผลการดำเนินงาน และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเกษตร จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม และออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจและการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6.3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระป๋องในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6" ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนหลัก ดังนี้

1. ความหมายของการบริหารโครงการ

การบริหารโครงการเป็นกระบวนการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิคต่างๆ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ ทรัพยากร และคุณภาพ (วิสูตร จิระคำเกิด, 2560)

สุภาพร พิศาลบุตร (2558) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการว่า เป็นการจัดระบบการทำงานที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน มีการวางแผน ดำเนินงาน และควบคุมอย่างเป็นระบบ

วรภัทร ภูเจริญ (2562) อธิบายว่า การบริหารโครงการเป็นกระบวนการในการวางแผน จัดองค์การ อำนาจการ และควบคุมทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ภายใต้เงื่อนไขของเวลา งบประมาณ และคุณภาพ

2. องค์ประกอบของการบริหารโครงการ

การบริหารโครงการประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2559)

2.1. การวางแผนโครงการ (Project Planning) เป็นการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทางในการดำเนินงานโครงการอย่างเป็นระบบ โดยมีการระบุขอบเขต ระยะเวลา งบประมาณ ทรัพยากรที่ต้องใช้ และผลลัพธ์ที่คาดหวัง

2.2. การจัดองค์การโครงการ (Project Organization) เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการ

2.3. การนำและการสั่งการ (Leading and Directing) เป็นบทบาทของผู้บริหารโครงการในการชี้นำ สั่งการ จูงใจ และประสานงานให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้

2.4. การควบคุมโครงการ (Project Controlling) เป็นการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที

2.5. การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) เป็นการวัดผลสำเร็จของโครงการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการในอนาคต

3. กระบวนการบริหารโครงการ

กระบวนการบริหารโครงการประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2563)

3.1. การริเริ่มโครงการ (Project Initiation) เป็นขั้นตอนแรกของการบริหารโครงการ ซึ่งเริ่มจากการระบุปัญหาหรือความต้องการ การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ และการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของโครงการ

3.2. การวางแผนโครงการ (Project Planning) เป็นการกำหนดกิจกรรม ทรัพยากร ระยะเวลา งบประมาณ และผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมของโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

3.3. การดำเนินโครงการ (Project Execution) เป็นการนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติ โดยมีการจัดสรรทรัพยากร การมอบหมายงาน การประสานงาน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน

3.4. การติดตามและควบคุมโครงการ (Project Monitoring and Controlling) เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ เปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้ และดำเนินการแก้ไขเมื่อเกิดความคลาดเคลื่อน

3.5. การปิดโครงการ (Project Closing) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการบริหารโครงการ ซึ่งประกอบด้วย การสรุปผลการดำเนินงาน การประเมินผลโครงการ การถอดบทเรียน และการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารโครงการ

ความสำเร็จในการบริหารโครงการขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ดังนี้ (ทวีป ศิริรัศมี, 2560)

4.1. การมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน โครงการที่ประสบความสำเร็จต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถวัดผลได้

4.2. การวางแผนอย่างรอบคอบ การวางแผนที่ดีช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถคาดการณ์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า

4.3. การมีผู้นำโครงการที่มีความสามารถ ผู้บริหารโครงการต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจ

4.4. การมีทีมงานที่มีคุณภาพ สมาชิกในทีมต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

4.5. การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ชัดเจน ถูกต้อง และทันเวลาช่วยให้สมาชิกในทีมเข้าใจวัตถุประสงค์ บทบาท และความรับผิดชอบของตนเอง

4.6. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานช่วยให้โครงการสอดคล้องกับความต้องการและได้รับการยอมรับ

4.7. การติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การติดตามและประเมินผลช่วยให้ทราบความก้าวหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

5 แนวคิดเกี่ยวกับโครงการแปลงใหญ่

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่สอดคล้องกับนโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร ตลอดจนเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของเกษตรกร (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2563)

โครงการแปลงใหญ่กระบือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพ และเชื่อมโยงตลาด (กรมปศุสัตว์, 2564)

ในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ซึ่งครอบคลุมจังหวัดในภาคเหนือตอนล่าง ได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ การพัฒนาพันธุ์และการจัดการฟาร์มที่ดี การสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จากกระบือ (สำนักงานปศุสัตว์เขต 6, 2564)

4.6.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

1. ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรและกลุ่มต่างๆ โดยมีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ ดังนี้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548) ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้อิทธิพลและอำนาจของตนกระตุ้นชักนำให้บุคคลอื่นเกิดความกระตือรือร้น เต็มใจทำในสิ่งที่เขาต้องการ โดยมีเป้าหมายขององค์กรเป็นจุดหมายปลายทาง

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544) อธิบายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน หรือเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดหมายร่วมกัน

Bass and Avolio (1994) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม โดยการเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่มและองค์กร

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้อิทธิพลและอำนาจของตนในการชักนำ กระตุ้น และโน้มน้าวให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตามให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กร โดยผู้นำจะต้องมีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ การจูงใจ และการพัฒนาศักยภาพของผู้ตาม

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยทฤษฎีที่สำคัญมีดังนี้

1. ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ (Trait Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งศึกษาลักษณะเฉพาะตัวหรือคุณลักษณะของผู้นำที่ทำให้แตกต่างจากผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้นำ โดยมีแนวคิดที่ว่าผู้นำเกิดมาเพื่อเป็นผู้นำ (Leaders are Born, not Made) คุณลักษณะที่สำคัญของผู้นำ ได้แก่ ความเฉลียวฉลาด ความซื่อสัตย์ ความกระตือรือร้น ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ และทักษะในการสื่อสาร (Stogdill, 1974)

2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมของผู้นำที่มีประสิทธิผล โดยมีแนวคิดที่ว่าภาวะผู้นำสามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ (Leaders are Made, not Born) การศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ที่แบ่งพฤติกรรมผู้นำเป็น 2 มิติ คือ พฤติกรรมมุ่งงาน (Initiating Structure) และพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ (Consideration) และการศึกษาของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ที่แบ่งพฤติกรรมผู้นำเป็น พฤติกรรมที่มุ่งคน (Employee-Centered) และพฤติกรรมที่มุ่งผลผลิต (Production-Centered) (Luthans, 2011)

3. ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Theory)

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่ว่า ไม่มีรูปแบบภาวะผู้นำแบบใดแบบหนึ่งที่มีประสิทธิผลในทุกสถานการณ์ แต่ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความพร้อมของผู้ตาม ทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีวงจรชีวิตของภาวะผู้นำของเฮอร์เชย์และบลันชาร์ด (Hersey and Blanchard's Situational Leadership Theory) ที่เสนอว่าผู้นำควรปรับเปลี่ยนรูปแบบภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้ตาม 4 รูปแบบ คือ การบอกกล่าว (Telling) การขายความคิด (Selling) การมีส่วนร่วม (Participating) และการมอบหมายงาน (Delegating) (Hersey and Blanchard, 1988)

4. ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

Bass and Avolio (1994) เสนอทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีแนวคิด ว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ โดยผู้นำจะยกระดับ การตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญและคุณค่าของเป้าหมาย ทำให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อ ประโยชน์ขององค์การ และยกระดับความต้องการของผู้ตามให้สูงขึ้น องค์ประกอบของภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลง ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation) และการคำนึงถึงความเป็น ปัจเจบุคคล (Individualized Consideration)

5. ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership)

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่า ผู้นำที่มีประสิทธิผลจะเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจและการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยสร้างความผูกพันและความรับผิดชอบร่วมกัน รูปแบบภาวะผู้นำแบบมี ส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ การปรึกษาหารือ (Consultation) การตัดสินใจร่วมกัน (Joint Decision Making) การแบ่งอำนาจ (Power Sharing) การกระจายอำนาจ (Decentralization) และการจัดการแบบ ประชาธิปไตย (Democratic Management) (Yukl, 2010)

2.4.3 ภาวะผู้นำในการบริหารโครงการแปลงใหญ่

ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการแปลงใหญ่ เนื่องจากผู้นำเป็นผู้ที่ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง การประสานงาน การจูงใจ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการ ดำเนินโครงการ ภาวะผู้นำที่เหมาะสมสำหรับการบริหารโครงการแปลงใหญ่ ควรมีลักษณะดังนี้ (กรมส่งเสริม การเกษตร, 2560)

1. มีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้นำที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถ มองเห็นโอกาสและความท้าทายในอนาคต และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาและปรับปรุงการ ดำเนินงานของโครงการ
2. มีความรู้และความเชี่ยวชาญ ผู้นำที่ดีต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้าน การเกษตรและการบริหารจัดการ เพื่อสามารถให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานได้
3. มีทักษะในการสื่อสารและประสานงาน ผู้นำที่ดีต้องมีทักษะในการสื่อสารและ ประสานงานที่ดี สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจได้ ชัดเจน และสามารถประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีความสามารถในการสร้างทีมและการทำงานร่วมกัน ผู้นำที่ดีต้องสามารถสร้าง ทีมงานที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม และสามารถจัดการความ ขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
5. มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และรับผิดชอบ ผู้นำที่ดีต้องมีความซื่อสัตย์ มีความโปร่งใสใน การบริหารจัดการ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและ ความไว้วางใจจากสมาชิกในกลุ่ม

การพัฒนาภาวะผู้นำในโครงการแปลงใหญ่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากโครงการแปลงใหญ่ เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และทัศนคติ การมีผู้นำที่มี ภาวะผู้นำที่เหมาะสมจะช่วยให้การบริหารจัดการกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.6.5. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล หรือการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและปกครองที่มุ่งเน้นหลักการของการมีส่วนร่วมของประชาชน และการมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน (ธีรยุทธ บุญมี, 2560)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2558) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2561) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยังหมายถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน

2. องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาลไว้ 6 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2560)

2.1. หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับและกติกาดังกล่าว ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

2.2. หลักคุณธรรม (Ethics) คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริใจ ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

2.3. หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

2.4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

2.5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

2.6. หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

3. การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโครงการ

การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโครงการ มีแนวทางดังนี้ (วีระยุทธ พรพจน์ธนา มาศ, 2561)

1. การประยุกต์ใช้หลักนิติธรรม โครงการต้องมีการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

2. การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรม ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในโครงการต้องยึดมั่นในความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน และมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน

3. การประยุกต์ใช้หลักความโปร่งใส การบริหารโครงการต้องมีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

4. การประยุกต์ใช้หลักการมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์จากโครงการ

5. การประยุกต์ใช้หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในโครงการต้องมีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน รวมทั้งมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. การประยุกต์ใช้หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการทรัพยากรในโครงการอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และมีการติดตามประเมินผลเพื่อวัดความคุ้มค่าของโครงการ

4.6.6. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1. ความหมายของแรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2546) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นให้มีการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายปลายทางที่ต้องการ การจูงใจเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ใช้ในการกระตุ้นบุคคลให้กระทำในสิ่งที่ต้องการด้วยความพึงพอใจ

ณัฐพันธ์ เขจรนนท์ (2551) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยมีแรงผลักดันจากความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นที่องค์การจัดให้ ซึ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมในการทำงานและนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

Robbins (2003) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง ความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยมีเงื่อนไขว่าความพยายามนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือสิ่งกระตุ้นที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยมีแรงผลักดันจากความต้องการภายในและสิ่งจูงใจจากภายนอก ซึ่งทำให้เกิดความเต็มใจและตั้งใจในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจมีหลายทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีที่สำคัญและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง มีดังนี้

2.1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

Abraham Maslow (1954) เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ โดยมีแนวคิดที่ว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น 5 ขั้น ได้แก่

2.1.1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น

2.1.2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.1.3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการการยอมรับและความรักจากผู้อื่น การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.1.4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) เป็นความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง การยกย่อง และความเคารพจากผู้อื่น

2.1.5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์ ที่ต้องการจะเป็นและสามารถทำได้ตามศักยภาพของตนเอง

2.2. ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริชเบิร์ก (Herzberg's Two-Factor Theory)

Frederick Herzberg (1959) เสนอทฤษฎีสองปัจจัย โดยมีแนวคิดที่ว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่

2.2.1. ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) เป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จในงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะงานที่น่าสนใจ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในงาน เป็นต้น

2.2.2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน เช่น นโยบายและการบริหารงานขององค์กร การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา เงินเดือน ความมั่นคงในงาน สภาพการทำงาน เป็นต้น

2.3. ทฤษฎี ERG ของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory)

Clayton Alderfer (1969) เสนอทฤษฎี ERG โดยมีแนวคิดที่ว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.3.1. ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต (Existence Needs) เป็นความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัย

2.3.2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) เป็นความต้องการการยอมรับและการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น

2.3.3. ความต้องการเจริญเติบโต (Growth Needs) เป็นความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเอง

2.4. ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Vroom's Expectancy Theory)

Victor Vroom (1964) เสนอทฤษฎีความคาดหวัง โดยมีแนวคิดที่ว่า แรงจูงใจเกิดจากความคาดหวังที่บุคคลมีต่อผลลัพธ์ของการกระทำ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

2.4.1. ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามและผลการปฏิบัติงาน (Expectancy) คือความเชื่อว่าความพยายามจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

2.4.2. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานและผลลัพธ์ (Instrumentality) คือ ความเชื่อว่าผลการปฏิบัติงานจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

2.4.3. คุณค่าหรือความสำคัญของผลลัพธ์ (Valence) คือ ค่าความสำคัญหรือคุณค่าที่บุคคลให้แก่ผลลัพธ์นั้น

2.5. ทฤษฎีความเสมอภาคของอดัมส์ (Adams' Equity Theory)

John Stacey Adams (1965) เสนอทฤษฎีความเสมอภาค โดยมีแนวคิดที่ว่า บุคคลจะเปรียบเทียบอัตราส่วนของผลตอบแทนที่ได้รับ (Outputs) กับสิ่งที่ตนลงทุนหรือทุ่มเทให้กับงาน (Inputs) กับอัตราส่วนของบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน หากพบว่าอัตราส่วนไม่เท่ากัน จะเกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมและพยายามปรับพฤติกรรมเพื่อให้เกิดความเสมอภาค

3. แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของภาครัฐ (นิรมล กิติกุล, 2552) โดยแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการแปลงใหญ่ มีดังนี้

3.1. แรงจูงใจด้านเศรษฐกิจ เป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการแปลงใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรคาดหวังว่าการเข้าร่วมโครงการจะช่วยให้ตนเองมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และมีช่องทางการตลาดที่แน่นอน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560)

3.2. แรงจูงใจด้านสังคม เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการแปลงใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการการยอมรับจากสังคม และต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สมพงษ์ เกษมนสิน, 2546)

3.3. แรงจูงใจด้านการพัฒนาตนเอง เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการแปลงใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรต้องการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ต้องการเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ในการผลิต และต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น (นิรมล กิติกุล, 2552)

3.4. แรงจูงใจด้านการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการแปลงใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรคาดหวังว่าจะได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เงินทุน ความรู้และเทคโนโลยี การตลาด และสิทธิประโยชน์ต่างๆ จากภาครัฐ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560)

3.5. แรงจูงใจด้านความมั่นคงและความยั่งยืน เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการแปลงใหญ่ เนื่องจากเกษตรกรคาดหวังว่าการเข้าร่วมโครงการจะช่วยให้ตนเองมีความมั่นคงในอาชีพ มีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในระยะยาว (นิรมล กิติกุล, 2552)

การสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมจะช่วยให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการแปลงใหญ่มากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจในด้านเศรษฐกิจ สังคม การพัฒนาตนเอง การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และความมั่นคงและความยั่งยืน ซึ่งจะช่วยให้โครงการแปลงใหญ่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.6.7. ระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

1. ความเป็นมาของระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

ระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการปฏิรูปภาคการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งเชื่อมโยงการตลาดให้กับเกษตรกร (กรมปศุสัตว์, 2562)

กรมปศุสัตว์ได้นำแนวคิดการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มาปรับใช้กับการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ในรูปแบบ "ระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่" โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายย่อยให้มีความเข้มแข็ง มีอำนาจต่อรองในการซื้อปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต ลดต้นทุน

การผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน และเชื่อมโยงการตลาดให้กับเกษตรกร (กรมปศุสัตว์, 2563)

2. หลักการและแนวคิดของระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

ระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่มีหลักการและแนวคิดสำคัญ ดังนี้ (กรมปศุสัตว์, 2563)

2.1. การรวมกลุ่มเกษตรกร การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ชนิดเดียวกัน โดยมีพื้นที่ใกล้เคียงกันและมีปริมาณสัตว์รวมกันตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการร่วมกัน การสร้างอำนาจต่อรอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร

2.2. การลดต้นทุนการผลิต การลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรร่วมกัน การจัดซื้อปัจจัยการผลิตในปริมาณมากเพื่อลดต้นทุนต่อหน่วย การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมในการผลิต และการจัดการฟาร์มอย่างมีระบบ

2.3. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิต การปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การจัดการอาหารสัตว์ การจัดการฟาร์ม และการควบคุมและป้องกันโรคสัตว์

2.4. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน โดยการพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices - GAP) หรือมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ การควบคุมคุณภาพการผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับได้

2.5. การเชื่อมโยงการตลาด การเชื่อมโยงการตลาดให้กับเกษตรกร โดยการสร้างเครือข่ายการตลาด การทำข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้า (Contract Farming) การแปรรูปเพิ่มมูลค่า และการส่งเสริมการบริโภคสินค้าปศุสัตว์

2.6. การบริหารจัดการ การบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร มีการกำหนดเป้าหมาย แผนการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

3. โครงสร้างการบริหารจัดการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

โครงสร้างการบริหารจัดการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ ประกอบด้วย (กรมปศุสัตว์, 2563)

3.1. คณะกรรมการบริหารโครงการระดับประเทศ ประกอบด้วย อธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นประธาน ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการกองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทาง และเป้าหมายในการดำเนินงาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม

3.2. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับเขต ประกอบด้วย ปศุสัตว์เขตเป็นประธาน ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับเขตเป็นกรรมการ และหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับเขต ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริหารโครงการระดับประเทศทราบ

3.3. คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด ประกอบด้วย ปศุสัตว์จังหวัดเป็นประธาน ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดเป็นกรรมการ และหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับจังหวัด ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับเขตทราบ

3.4. คณะกรรมการบริหารจัดการแปลงใหญ่ ประกอบด้วย ประธานกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ เป็นประธาน ตัวแทนเกษตรกรในกลุ่มเป็นกรรมการ และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่รับผิดชอบแปลงเป็นที่ปรึกษา มีหน้าที่บริหารจัดการแปลงใหญ่ จัดทำแผนการดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัดทราบ

4. การดำเนินงานระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

การดำเนินงานระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (กรมปศุสัตว์, 2563)

4.1. การคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์ ความพร้อมของเกษตรกร และการมีจำนวนสัตว์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ โคเนื้อ ไม่น้อยกว่า 300 ตัว กระบือ ไม่น้อยกว่า 300 ตัว โคนม ไม่น้อยกว่า 300 ตัว แพะ-แกะ ไม่น้อยกว่า 300 ตัว สุกร ไม่น้อยกว่า 1,000 ตัว ไก่พื้นเมือง ไม่น้อยกว่า 3,000 ตัว ไก่ไข่ ไม่น้อยกว่า 10,000 ตัว และไก่เนื้อ ไม่น้อยกว่า 30,000 ตัว

4.2. การจัดตั้งกลุ่มและคณะกรรมการบริหารจัดการแปลงใหญ่ และคณะกรรมการบริหารจัดการแปลงใหญ่ เพื่อให้มีการบริหารจัดการในรูปแบบของกลุ่ม มีโครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน และมีการกำหนดกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของกลุ่ม

4.3. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน

4.4. การจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม โดยกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม ระยะเวลา งบประมาณ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานในด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และการเชื่อมโยงการตลาด

4.5. การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การพัฒนาระบบการผลิตให้ได้มาตรฐาน การส่งเสริมการแปรรูปเพิ่มมูลค่า และการเชื่อมโยงการตลาด

4.6. การติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน โดยการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงาน การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมาย และการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การส่งเสริมการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่

การส่งเสริมการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมุ่งเน้นการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงกระบือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน และเชื่อมโยงการตลาดให้กับเกษตรกร (กรมปศุสัตว์, 2563)

การดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่ มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

5.1. การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงกระบือ โดยมีจำนวนกระบือรวมกันไม่น้อยกว่า 300 ตัว และมีเกษตรกรเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 30 ราย

5.2. การลดต้นทุนการผลิต โดยการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ การทำอาหารหมัก การจัดทำแร่ธาตุก้อน การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพจากมูลกระบือ การป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ และการจัดซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน

5.3. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านการเลี้ยงกระบือ การปรับปรุงพันธุ์กระบือโดยการผสมเทียม การจัดการพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ การจัดการอาหารสัตว์ การจัดการฟาร์ม และการควบคุมและป้องกันโรคสัตว์

5.4. การพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน โดยการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices - GAP) การพัฒนามาตรฐานฟาร์มเลี้ยงกระบือ และการควบคุมคุณภาพการผลิต

5.5. การเชื่อมโยงการตลาดให้กับเกษตรกร โดยการสร้างเครือข่ายการตลาด การทำข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้า (Contract Farming) การแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น การทำกระบือนึ่งคุณภาพสูง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากนมกระบือ และการส่งเสริมการบริโภคเนื้อกระบือและผลิตภัณฑ์จากกระบือ

5.6. การบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร มีการกำหนดเป้าหมาย แผนการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่ ได้แก่ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน นอกจากนี้ ยังช่วยในการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์กระบือไทย และสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือและชุมชน

4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุตาพร ดาวเรือง (2562) ได้ศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ข้าว อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์" ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผลโครงการอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำนา การได้รับข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนจากภาครัฐ

พัชรา แก้วกล้า (2563) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ผัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี" ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ทศนคติต่อโครงการ และแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ โดยแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และการสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ

วีระ สุวรรณสุข (2564) ได้ศึกษาเรื่อง "การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อแบบแปลงใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่ม ได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม ควรเน้นการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ การสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าปศุสัตว์

ไพรัช พานิชอนันต์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสำเร็จในการบริหารโครงการภายใต้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในจังหวัดกำแพงเพชร" ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารโครงการ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของเกษตรกร การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน และการมีตลาดรองรับผลผลิต โดยแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร และการเชื่อมโยงตลาด

อัญชลี แพรกปาน (2563) ได้ศึกษาเรื่อง "การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดนครปฐม" ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการกลุ่มอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล การขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก และการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

สุรัชย์ กิจสุวรรณ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง "การบริหารจัดการโครงการแปลงใหญ่กระบือในภาคเหนือตอนล่าง" ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการโครงการแปลงใหญ่กระบือในภาคเหนือตอนล่าง ประสบความสำเร็จในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ ได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ ได้แก่ การขาดความรู้และทักษะในการเลี้ยงกระบือ การขาดเงินทุน และการขาดตลาดรองรับผลผลิต

ปรีชา วงศ์ทิพย์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง "การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือในจังหวัดสุโขทัย" ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติ การได้รับผลประโยชน์ และการประเมินผลโครงการอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงกระบือ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

วงศ์กร ศรีทุมสุข (2563) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในจังหวัดขอนแก่น" ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการ ได้แก่ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการมีตลาดรองรับผลผลิต โดยแนวทางในการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร และการเชื่อมโยงตลาด

4.8. ผลการดำเนินงาน

4.8.1 สรุปสาระสำคัญ และขั้นตอนการดำเนินการ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6” ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 จำนวน 8 แปลง เกษตรกรทั้งหมด 261 ราย จังหวัดพิษณุโลก 104 ราย จังหวัดพิจิตร 19 ราย และจังหวัดอุทัยธานี 138 ราย

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1. สุ่มตัวอย่างโดยใช้ขนาดสัดส่วนที่เหมาะสม จากข้อมูลจำนวนประชากรของเกษตรกร จำนวนทั้งสิ้น 261 ราย คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนในระดับ 0.05 ดังนี้ (दनัย และสุวิทย์, 2549)

$$\text{สูตร } n = N / 1 + Ne^2$$

เมื่อ n แทนขนาดตัวอย่าง

N แทนจำนวนประชากร

E แทนค่าคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= 261 / 1 + 261 (0.05)^2 \\ &= 158 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ 158 ราย

จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้สูตรแบบคิดคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม (Proportional allocation) เพื่อคิดคำนวณหาขนาดตัวอย่างในแต่ละจังหวัด โดยมีสูตรการคิดคำนวณ ดังนี้

$$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

โดย n_i = แทนขนาดตัวอย่างกลุ่มที่ i

n = แทนขนาดตัวอย่างทั้งหมด

N_i = แทนจำนวนประชากรกลุ่มที่ i

N = แทนจำนวนประชากรทั้งหมด

ผลจากการคิดคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมปรากฏดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนตัวอย่าง

แปลงใหญ่กระปือ	จำนวนประชากร (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)
กลุ่มผู้เลี้ยงกระบืออำเภอพรหมพิราม	42	25
กลุ่มผู้เลี้ยงกระบือชาติตระการ	32	19
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์กระบือไทยบ้านบุง	30	18
แปลงใหญ่กระบือวชิรบุรี	19	12
กลุ่มเกษตรกรอนุรักษ์และพัฒนาควายอุทัยธานี	35	21
กระบือหนองขาหย่าง	33	20
กลุ่มผู้เลี้ยงกระบืออำเภอหนองฉาง	40	24
กลุ่มผู้เลี้ยงกระบือลุ่มน้ำสะแกกรัง	30	19
รวมทั้งสิ้น	261	158

2.2 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research): ผู้วิจัยได้ทำการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์จากตัวแทนสมาชิกแปลงใหญ่กลุ่มละ 1 คน โดยวิธีการสุ่มรายชื่อสมาชิกจากรายชื่อสมาชิกทั้งหมด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม เพื่อสอบถามข้อมูลและวัดลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close – Ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open – Ended Question) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร ความพึงพอใจของเกษตรกร ระยะเวลา การประกอบอาชีพของเกษตรกร ความคาดหวังของเกษตรกร ความพร้อมของเกษตรกร โดยมี ลักษณะเป็นคำถามปลายปิด เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (check List) และแบบเติมข้อความ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการบริหารโครงการ ปัจจัยภาวะผู้นำ ปัจจัยเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ปัจจัยแรงจูงใจ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบคำถามเพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผล

ในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของ likert's Scale ซึ่งทำการแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางในการสร้าง การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 คำถามจะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์ เพื่อสอบถามข้อมูลและวัดลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่เข้าร่วมการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open – Ended Question) แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะกลยุทธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนคือ

4.1.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 เป็นรายบุคคล จำนวน 158 ราย

4.1.2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary date) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ งานวิจัย สิ่งพิมพ์ ข้อมูลจากระบบออนไลน์ และห้องสมุดเพื่อนามาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้เข้าร่วมโครงการ และมีการใช้เครื่องบันทึกเสียง (Tape-recorder) ร่วมกับการจดบันทึก (Take notes)

5. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยจะได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

5.1. แบบสอบถาม

ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ตรวจสอบโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pre-Test) กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกลุ่มผู้เลี้ยงกระบือแปลงใหญ่อำเภอพรหมพิรามจำนวน 20 ราย และหาความสอดคล้องภายในโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบ Cronbach's Alpha Coefficient ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.70

5.2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มผู้เลี้ยงกระบืออำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 ท่าน และตัวแทนนักวิชาการของสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 จำนวน 2 ท่าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทุก ชุด ก่อนจะนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ รายละเอียดดังนี้

6.1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาจัดหมวดหมู่ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแปลงสภาพแนวความคิดเห็น หรือตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเป็นเครื่องมือ ในการวิเคราะห์ข้อมูล และจะมีการวิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน

6.1.1. การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประสิทธิภาพในการเลี้ยงกระบือ เวลาว่างจากงานหลัก อาชีพหลักที่ทำรายได้ และการวิเคราะห์ข้อมูล ความเห็นของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยมีหลักเกณฑ์ในการแปรผลโดยผู้วิจัยจะรวบรวม คะแนนทั้งหมด เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการอิงเกณฑ์ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแต่ละข้อคำถาม มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ (วิเชียร, 2538)

มากที่สุด	มีค่าคะแนน	5 คะแนน
มาก	มีค่าคะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	3 คะแนน
น้อย	มีค่าคะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	1 คะแนน

ผู้วิจัย จึงใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{(5-1)}{5} = 0.80$$

ดังนั้น จึงได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยออกเป็นช่วง ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

6.1.2. การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. ค่า One Sample t-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

2. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ใช้สำหรับวิเคราะห์ตัวแปรอิสระหรือปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

6.2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา มี 2 ลักษณะ ได้แก่

6.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม ในส่วนของแบบสอบถามที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ต้องทำการวิเคราะห์ ได้แก่ แบบสอบถามในส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและจัดระเบียบของแบบสอบถาม โดยการจัดจำแนกกลุ่มของคำตอบแต่ละแบบสอบถาม รวมถึงนำเอาหลักสถิติมาใช้ร่วมด้วย คือ การแจกแจงความถี่ คำร้อยละ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้ออกมาออกมาในรูปของความถี่ ถือเป็นการเพิ่ม ความเชื่อถือของคำตอบที่ได้ จากนั้นจัดทำข้อมูลและสรุปออกมาเป็นข้อมูลในรูปแบบพรรณนา เป็นข้อเสนอแนะและกลยุทธ์ที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ที่สูงขึ้น

6.2.2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการแยกคำตอบที่ได้มาทำการจัดกลุ่ม วิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ CIPP Model และนำเสนอผลการวิจัย โดยการพรรณนา ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและกลยุทธ์ ที่จะทำให้การเกษตรกรมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ที่สูงขึ้น

4.8.2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระป๋องในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามในการวิจัยและตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่

ตอนที่ 3 การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่: กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่ได้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพหลักที่ทำรายได้มากที่สุด ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรายได้ของครัวเรือน โดยวิธีการแจกแจงความถี่ แสดงจำนวน และร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ตามรายละเอียดในตารางที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร

n=158		
ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	97	61.4
หญิง	61	38.6
2. อายุ (ปี)		
20 – 29 ปี	1	.6
30 – 39 ปี	19	12.0
40 – 49 ปี	52	32.9
50 ปีขึ้นไป	86	54.4
ค่าต่ำสุด =29 ค่าสูงสุด=75 ค่าเฉลี่ย=50.52 S.D.=9.45		
3. อาชีพหลักที่ทำรายได้มากที่สุด		
เกษตรกรรม	23	14.6
รับจ้างรายเดือน	1	0.6
รับจ้างทั่วไปรายวัน	2	1.3
ค้าขาย	0	0
เลี้ยงสัตว์	123	83.5
ธุรกิจส่วนตัว	0	0
อื่น ๆ	0	0

ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร (ต่อ)

n=158		
ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ		
1 – 10 ปี	87	55.1
11 – 20 ปี	26	16.5
21 – 30 ปี	18	11.4
31 ปีขึ้นไป	27	17.1
ค่าต่ำสุด=2 ค่าสูงสุด=60 ค่าเฉลี่ย=17.07 S.D.=14.16		
5. รายได้ของครัวเรือนต่อปี		
10,000 – 100,000 บาท	107	67.7
100,001 – 200,000 บาท	45	28.5
200,001 – 300,000 บาท	6	3.8
300,001 บาทขึ้นไป	0	0
ค่าต่ำสุด=10,000 ค่าสูงสุด= 260,000ค่าเฉลี่ย=97,930 S.D.=57,899.33		
รวม	158	100.00

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 พบผลการวิเคราะห์ดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4 และเป็นเพศหญิง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 54.4 รองลงมาคือช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 และช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 โดยมีเพียง 1 คนเท่านั้นที่มีอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.6 อาชีพหลัก พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 83.5 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ส่วนอาชีพรับจ้างทั่วไป รายวันและรับจ้างรายเดือนมีจำนวนน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 1.3 และ 0.6 ตามลำดับ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 1-10 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 55.1 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ประสบการณ์ 11-20 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และประสบการณ์ 21-30 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 รายได้ของครัวเรือนต่อปี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในช่วง 10,000-100,000 บาท จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงมาคือช่วง 100,001-200,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 และมีเพียง 6 คนเท่านั้นที่มีรายได้ในช่วง 200,001-300,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระป๋องในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระป๋องในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล (2) ปัจจัยการบริหารโครงการ (3) ปัจจัยแรงจูงใจ (4) ปัจจัยภาวะผู้นำ (5) ปัจจัยธรรมาภิบาล ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม ของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระป๋องในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

n=158				
ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1 ปัจจัยส่วนบุคคล	3.99	0.57	มาก	5
2 ปัจจัยการบริหารโครงการ	4.04	0.59	มาก	4
3 ปัจจัยแรงจูงใจ	4.12	0.61	มาก	2
4 ปัจจัยภาวะผู้นำ	4.09	0.54	มาก	3
5 ปัจจัยธรรมาภิบาล	4.13	0.55	มาก	1
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.07	0.57	มาก	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระป๋องในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ทั้ง 5 ปัจจัย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ซึ่งสามารถแยกระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระป๋อง จากมากไปน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยธรรมาภิบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ปัจจัยแรงจูงใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ปัจจัยภาวะผู้นำ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ปัจจัยการบริหารโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ปัจจัยส่วนบุคคล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99

2. ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยส่วนบุคคล การศึกษาระดับปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกแปลงใหญ่กระป๋องที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร การเห็นประโยชน์ของเกษตรกร ความคาดหวังของเกษตรกร ความพร้อมของเกษตรกร สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ระดับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่กระบือ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร					
1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ในเรื่องลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และ เพิ่มคุณภาพการผลิต	3.99	0.86	มาก	3	
2 ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ ของการร่วมเป็นสมาชิกกระบือแปลงใหญ่	4.01	0.73	มาก	2	
3 ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบการ บริหารงานกลุ่มกระบือแปลงใหญ่	3.99	0.87	มาก	4	
4 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารของการจัดตั้งกลุ่มกระบือแปลงใหญ่อย่างครบถ้วน	4.07	0.75	มาก	1	
5 ท่านเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่	3.99	0.77	มาก	4	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.01	0.79			

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ เกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.01 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การได้รับข้อมูลข่าวสารของการจัดตั้งกลุ่มกระบือแปลงใหญ่อย่างครบถ้วน 4.07 รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ของการร่วมเป็นสมาชิกกระบือแปลงใหญ่ 4.01 ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมี 3 กิจกรรมที่มีค่าเท่ากัน 3.99 ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการบริหารงาน และความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงาน

ตารางที่ 5 ระดับปัจจัยด้านการเห็นประโยชน์ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกระบือแปลงใหญ่

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
การเห็นประโยชน์ของเกษตรกร					
1 การเป็นสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ทำให้ต้นทุนการผลิตของท่านลดลง	3.82	0.90	มาก	4	
2 การเป็นสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ทำให้ผลผลิตของท่านเพิ่มมากขึ้น	3.94	0.79	มาก	3	
3 การเป็นสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้น	4.06	0.77	มาก	2	
4 ท่านคิดว่า ท่านคิดถูกต้องที่ได้เป็นสมาชิกกระบือแปลงใหญ่	4.08	0.74	มาก	1	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	3.97	0.80			

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ เกี่ยวกับการเห็นประโยชน์ของเกษตรกร ทั้ง 4 ด้าน ที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคิดว่าตนเองคิดถูกที่ได้เป็นสมาชิกกระบือแปลงใหญ่ 4.08 รองลงมาคือ การเป็นสมาชิกทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 4.06 การเป็นสมาชิกทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น 3.94 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเป็นสมาชิกทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง 3.82

ตารางที่ 6 ระดับปัจจัยด้านความคาดหวังของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกระบือแปลงใหญ่

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความคาดหวังของเกษตรกร				
1 กลุ่มกระบือแปลงใหญ่จะช่วยให้คุณสามารถลดต้นทุนการผลิตได้	3.94	0.81	มาก	3
2 ท่านคิดว่ากลุ่มกระบือแปลงใหญ่สามารถทำให้ราคาผลผลิตเพิ่มมากขึ้น	3.95	0.81	มาก	2
3 ท่านคิดว่ากลุ่มกระบือแปลงใหญ่ สามารถสร้างความรู้ให้ท่านได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ	4.14	0.70	มาก	1
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.01	0.77		

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ เกี่ยวกับความคาดหวังของเกษตรกร ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.01 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคิดว่ากลุ่มกระบือแปลงใหญ่สามารถสร้างความรู้ให้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ 4.14 รองลงมาคือ การคิดว่ากลุ่มกระบือแปลงใหญ่สามารถทำให้ราคาผลผลิตเพิ่มมากขึ้น 3.95 และกลุ่มกระบือแปลงใหญ่จะช่วยให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ 3.94

ตารางที่ 7 ระดับปัจจัยด้านความพร้อมของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกระบือแปลงใหญ่

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ความพร้อมของเกษตรกร				
1 ท่านมีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ได้	4.18	0.69	มาก	1
2 ในปัจจุบันท่านมีทุนเพียงพอต่อการประกอบอาชีพ	3.73	0.92	มาก	2
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	3.95	0.81		

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกร ทั้ง 2 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.95 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ได้ 4.18 ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าคือ ในปัจจุบันมีทุนเพียงพอต่อการประกอบอาชีพ 3.73

3. ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยการบริหารโครงการ การศึกษาระดับปัจจัยการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วยการวางแผนโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ การควบคุมโครงการ การประเมินผลโครงการและการปรับปรุงแก้ไขโครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 8 ระดับปัจจัยด้านการวางแผนโครงการ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
การวางแผนโครงการ					
1 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่กำหนดวัตถุประสงค์ได้ตรงต่อความต้องการของท่าน	4.07	0.87	มาก	2	
2 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีแผนงานกิจกรรมที่ตอบสนองตามความต้องการของท่าน	3.93	0.74	มาก	3	
3 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรมอย่างชัดเจน	4.11	0.80	มาก	1	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.04	0.80			

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการวางแผนโครงการ ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีการกำหนดแผนงานกิจกรรมอย่างชัดเจน 4.11 รองลงมาคือ กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่กำหนดวัตถุประสงค์ได้ตรงต่อความต้องการ 4.07 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีแผนงานกิจกรรมที่ตอบสนองตามความต้องการ 3.93

ตารางที่ 9 ระดับปัจจัยด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
การนำโครงการไปปฏิบัติ					
1 คณะกรรมการมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่	4.14	0.73	มาก	1	
2 มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงาน กิจกรรมอย่างชัดเจน	4.09	0.73	มาก	2	
3 คณะกรรมการได้นำแผนงานกิจกรรมไปปฏิบัติตามที่กำหนดไว้	3.99	0.70	มาก	3	
4 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีทรัพยากรที่ครบถ้วนพร้อมใช้ในการจัดกิจกรรม	3.96	0.78	มาก	4	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.04	0.73			

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการนำโครงการไปปฏิบัติ ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คณะกรรมการมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ 4.14 รองลงมาคือ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงานกิจกรรมอย่างชัดเจน 4.09 คณะกรรมการได้นำแผนงานกิจกรรมไปปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ 3.99 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีทรัพยากรที่ครบถ้วนพร้อมใช้ในการจัดกิจกรรม 3.96

ตารางที่ 10 ระดับปัจจัยด้านการควบคุมโครงการ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
การควบคุมโครงการ					
1 มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนิน แผนงาน กิจกรรม อย่างชัดเจน	4.02	0.70	มาก	2	
2 การดำเนินแผนงาน กิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด	4.08	0.76	มาก	1	
3 คณะกรรมการมีการติดตามผลการดำเนินงาน ของกลุ่ม กระป๋องแปลงใหญ่	4.02	0.78	มาก	2	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.04	0.74			

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการควบคุมโครงการ ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดำเนินแผนงานกิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด 4.08 ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินแผนงานกิจกรรมอย่างชัดเจน และคณะกรรมการมีการติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ 4.02

ตารางที่ 11 ระดับปัจจัยด้านการประเมินผลโครงการ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
การประเมินผลโครงการ					
1 มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการ	4.04	0.77	มาก	1	
2 คณะกรรมการมีการสรุปผลการดำเนินโครงการ และชี้แจงให้ ทานทราบ	4.03	0.69	มาก	2	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.03	0.73			

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการประเมินผลโครงการ ทั้ง 2 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการ 4.04 รองลงมาคือ คณะกรรมการมีการสรุปผลการดำเนินโครงการและชี้แจงให้ทราบ 4.03

ตารางที่ 12 ระดับปัจจัยด้านการปรับปรุงแก้ไขโครงการ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
การปรับปรุงแก้ไขโครงการ					
1 คณะกรรมการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม	4.18	0.71	มาก	1	
2 คณะกรรมการมีการปรับเปลี่ยนแผนงาน กิจกรรมให้เกิดความเหมาะสม	3.97	0.74	มาก	2	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.07	0.72			

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการปรับปรุงแก้ไขโครงการ ทั้ง 2 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.07 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คณะกรรมการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม 4.18 ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าคือ คณะกรรมการมีการปรับเปลี่ยนแผนงาน กิจกรรมให้เกิดความเหมาะสม 3.97

4. ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยแรงจูงใจ การศึกษาระดับปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยจูงใจ และปัจจัยสุขวิทยาสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 13 ระดับปัจจัยด้านการปัจจัยจูงใจ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ปัจจัยจูงใจ					
1 วัตถุประสงค์ของโครงการทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่	4.06	0.70	มาก	2	
2 หลังจากท่านเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่แล้ว ท่านได้รับประโยชน์จากกลุ่มตามที่ท่านตั้งความหวังไว้	4.03	0.83	มาก	3	
3 กิจกรรมของกระป๋องแปลงใหญ่ที่ท่านได้เข้าร่วมส่งผลที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรของท่าน	4.13	0.77	มาก	1	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.08	0.77			

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการปัจจัยจูงใจ ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมของกระป๋องแปลงใหญ่ที่ได้เข้าร่วมส่งผลที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร 4.13 รองลงมาคือ วัตถุประสงค์ของโครงการทำให้ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ 4.06 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลังจากเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่แล้ว ได้รับประโยชน์จากกลุ่มตามที่ตั้งความหวังไว้ 4.03

ตารางที่ 14 ระดับปัจจัยด้านการปัจจัยสุขวิทยา

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ปัจจัยสุขวิทยา					
1 ท่านรู้สึกถึงความมั่นคงในอาชีพของท่านหลังจากได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่	4.17	0.70	มาก	2	
2 การจัดกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความเหมาะสมทำให้ท่านได้รับประโยชน์	4.13	0.72	มาก	3	
3 เพื่อนสมาชิกมีความเป็นมิตรต่อกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.20	0.72	มาก	1	
4 สถานที่ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความพร้อมและเหมาะสม	4.11	0.73	มาก	4	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.15	0.72			

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวข้องปัจจัยกับด้านการปัจจัยสุขวิทยา ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.15 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เพื่อนสมาชิกมีความเป็นมิตรต่อกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4.20 รองลงมาคือ ความรู้สึกถึงความมั่นคงในอาชีพหลังจากได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ 4.17 การจัดกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความเหมาะสมทำให้ได้รับประโยชน์ 4.13 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สถานที่ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความพร้อมและเหมาะสม 4.11

5. ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยภาวะผู้นำ การศึกษาระดับปัจจัยภาวะผู้นำที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้นำการแลกเปลี่ยน ผู้นำตามสถานการณ์ ผู้นำมุ่งความสำเร็จ และผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 15 ระดับปัจจัยด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ผู้นำแบบมีส่วนร่วม				
1 คณะกรรมการให้ความสำคัญต่อความคิดของสมาชิก	4.20	0.71	มาก	1
2 คณะกรรมการสามารถรวมแนวคิดของสมาชิกให้เป็นหนึ่งเดียว	3.97	0.71	มาก	4
3 คณะกรรมการได้กระตุ้นให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม	4.12	0.68	มาก	2
4 คณะกรรมการใช้การตัดสินใจตามมติของที่ประชุม	4.11	0.68	มาก	3
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.10	0.70		

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.10 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คณะกรรมการให้ความสำคัญต่อความคิดของสมาชิก 4.20 รองลงมาคือ คณะกรรมการได้กระตุ้นให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม 4.12 คณะกรรมการใช้การตัดสินใจตามมติของที่ประชุม 4.11 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการสามารถรวมแนวคิดของสมาชิกให้เป็นหนึ่งเดียว 3.97

ตารางที่ 16 ระดับปัจจัยด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ผู้นำการแลกเปลี่ยน				
1 มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน	4.20	0.64	มาก	1
2 คณะกรรมการเน้นการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก	4.08	0.70	มาก	2
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.14	0.67		

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน ทั้ง 2 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.14 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน 4.20 ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าคือ คณะกรรมการเน้นการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก 4.08

ตารางที่ 17 ระดับปัจจัยด้านผู้นำตามสถานการณ์

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ผู้นำตามสถานการณ์					
1 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถนำท่านไปสู่ความสำเร็จได้	4.01	0.76	มาก	3	
2 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้	4.02	0.79	มาก	2	
3 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถปรับกิจกรรมให้ตรงกับสถานการณ์ได้	4.05	0.71	มาก	1	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.03	0.76			

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำตามสถานการณ์ ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถปรับกิจกรรมให้ตรงกับสถานการณ์ได้ 4.05 รองลงมาคือ คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ 4.02 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถนำท่านไปสู่ความสำเร็จได้ 4.01

ตารางที่ 18 ระดับปัจจัยด้านผู้นำมุ่งความสำเร็จ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ผู้นำมุ่งความสำเร็จ					
1 คณะกรรมการมีการตั้งเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน	4.13	0.69	มาก	1	
2 คณะกรรมการสร้างความเชื่อมั่นให้กับท่านที่จะพาท่านไปสู่เป้าหมายของโครงการ	4.06	0.74	มาก	2	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.09	0.72			

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำมุ่งความสำเร็จ ทั้ง 2 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คณะกรรมการมีการตั้งเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน 4.13 ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าคือ คณะกรรมการสร้างความเชื่อมั่นให้กับท่านที่จะพาท่านไปสู่เป้าหมายของโครงการ 4.06

ตารางที่ 19 ระดับปัจจัยด้านผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง					
1 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำงานคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับสมาชิกของกลุ่ม	4.17	0.65	มาก	1	
2 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความเสียสละทำงาน โดยเน้นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	4.11	0.71	มาก	2	
3 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีการรับฟังความคิดเห็นของท่านเพื่อนำไปปรับปรุงการทำงาน	4.06	0.68	มาก	3	
4 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่บริหารงานได้อย่างเหมาะสม	4.03	0.77	มาก	4	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.09	0.70			

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำงานคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับสมาชิกของกลุ่ม 4.17 รองลงมาคือ คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความเสียสละทำงานโดยเน้นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว 4.11 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีการรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงการทำงาน 4.06 และกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่บริหารงานได้อย่างเหมาะสม 4.03

6. ความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยธรรมาภิบาล การศึกษาระดับปัจจัยธรรมาภิบาลที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 20 ระดับปัจจัยด้านธรรมาภิบาล

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
หลักประสิทธิผล					
1 การดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถทำให้ท่านลดต้นทุนการผลิตได้	4.04	0.77	มาก	12	
2 การดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ สามารถทำให้ท่านเพิ่มผลผลิตได้	4.13	0.73	มาก	7	
หลักประสิทธิภาพ					
3 ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเวลาที่ท่านได้ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม	4.23	0.76	มากที่สุด	2	

ตารางที่ 20 ระดับปัจจัยด้านธรรมาภิบาล (ต่อ)

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
4 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมกระป๋องแปลงใหญ่ของท่านมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ท่านได้รับ	4.00	0.69	มาก	13	
5 คณะกรรมการมีการกำกับดูแลการบริหารโครงการเป็นอย่างดี	4.13	0.75	มาก	8	
หลักการตอบสนอง					
6 การดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่ม	4.08	0.74	มาก	11	
หลักการรับผิดชอบ					
7 คณะกรรมการดำเนินงานทำงานด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์ของสมาชิก	4.13	0.72	มาก	6	
หลักความโปร่งใส					
8 คณะกรรมการบริหารงานด้วยความโปร่งใส สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.27	0.69	มากที่สุด	1	
หลักการมีส่วนร่วม					
9 คณะกรรมการเปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4.17	0.65	มาก	4	
หลักการกระจายอำนาจ					
10 คณะกรรมการเปิดโอกาสให้ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการ	4.15	0.69	มาก	5	
หลักนิติธรรม					
11 คณะกรรมการบริหารงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่อย่างเคร่งครัดไม่เลือกปฏิบัติ	4.12	0.71	มาก	10	
หลักความเสมอภาค					
12 การบริหารงานของคณะกรรมการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสมาชิกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน	4.20	0.67	มาก	3	
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ					
13 ในการหาข้อตกลงร่วมกันคณะกรรมการตัดสินใจเพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก	4.12	0.78	มาก	9	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.13	0.72			

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับปัจจัยด้านธรรมาภิบาล โดยภาพรวม เกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงใหญ่กระป๋องมีความคิดเห็นต่อระดับปัจจัยด้านธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักความโปร่งใส โดยเกษตรกรเห็นว่าคณะกรรมการบริหารงานด้วยความโปร่งใส สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 หลักประสิทธิภาพ โดยเกษตรกรเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเวลาที่ได้ใช้ในการเข้า

ร่วมกิจกรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 หลักความเสมอภาค โดยเกษตรกรเห็นว่าการบริหารงานของคณะกรรมการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสมาชิกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 หลักการมีส่วนร่วม โดยเกษตรกรเห็นว่าคณะกรรมการเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 หลักการกระจายอำนาจ โดยเกษตรกรเห็นว่าคณะกรรมการเปิดโอกาสให้ได้ร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 หลักการรับผิดชอบ โดยเกษตรกรเห็นว่าคณะกรรมการดำเนินงานทำงานด้วยความเสียสละเพื่อประโยชน์ของสมาชิก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 หลักประสิทธิผล ในด้านการดำเนินงานของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่สามารถทำให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตได้ และ หลักประสิทธิภาพ ในด้านคณะกรรมการมีการกำกับดูแลการบริหารโครงการเป็นอย่างดี ซึ่งทั้งสองกิจกรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.13 หลักนิติธรรม โดยเกษตรกรเห็นว่าคณะกรรมการบริหารงานตามกฎหมาย ข้อบังคับของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่อย่างเคร่งครัดไม่เลือกปฏิบัติ และ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยเกษตรกรเห็นว่าในการหาข้อตกลงร่วมกันคณะกรรมการตัดสินใจเพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก ซึ่งทั้งสองกิจกรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.12 หลักการตอบสนอง โดยเกษตรกรเห็นว่าการดำเนินงานของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ทำให้มีรายได้เพิ่ม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 หลักประสิทธิผลในด้านการดำเนินงานของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่สามารถทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตได้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 และสุดท้ายที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลักประสิทธิภาพในด้านค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมกระบือแปลงใหญ่มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปรตามคือระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกระบือแปลงใหญ่ ในการบริหารโครงการ ประกอบด้วยการมีส่วนร่วม 6 ขั้นตอน ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล ผลการศึกษามีดังนี้

1. ภาพรวมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกระบือแปลงใหญ่ ในการบริหารโครงการการศึกษาภาพรวมของการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 21 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่

n=158				
ขั้นตอนการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ร่วมคิด	4.24	0.61	มากที่สุด	1
ร่วมวางแผน	4.14	0.59	มาก	3
ร่วมตัดสินใจ	4.09	0.62	มาก	5
ร่วมดำเนินงาน	4.09	0.64	มาก	6
ร่วมรับผลประโยชน์	4.14	0.59	มาก	3
ร่วมประเมินผล	4.18	0.60	มาก	2
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.15	0.61		

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการทั้ง 6 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 โดยการมีส่วนร่วมในระดับร่วมคิด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.24 รองลงมาคือ ร่วมประเมินผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 ร่วมวางแผนและร่วมรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 4.14 ส่วนด้านร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด เท่ากันที่ 4.09

2. การมีส่วนร่วมในระดับร่วมคิด การศึกษาการมีส่วนร่วมในระดับร่วมคิดของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 22 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมคิดของสมาชิก

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ร่วมคิด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมใหญ่ของกลุ่มฯ	4.44	0.71	มากที่สุด	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการ เพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมของกลุ่มฯ	4.11	0.71	มาก	3
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่	4.18	0.71	มาก	2
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.24	0.71		

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการ ในการร่วมคิด ทั้ง 3 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.24 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการประชุมใหญ่ของกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.44 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 และการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการ เพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมของกลุ่มฯ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11

ตารางที่ 23 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมวางแผน

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ร่วมวางแผน				
1 ท่านมีส่วนร่วมในการตั้งกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มฯ	4.13	0.75	มาก	1
2 ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่มฯ	4.10	0.80	มาก	2
3 ท่านได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาการใช้งบประมาณกลุ่ม	4.10	0.77	มาก	3
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.11	0.77		

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการ ในการร่วมวางแผน ทั้ง 3 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.11 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการตั้งกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 และการมีส่วนร่วมในการพิจารณาการใช้งบประมาณกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10

ตารางที่ 24 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมตัดสินใจ

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ร่วมตัดสินใจ					
1 ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของกลุ่ม	4.02	0.76	มาก	2	
2 ท่านได้ร่วมในการเลือกคณะกรรมการในการบริหารงานของกลุ่มฯ	4.17	0.65	มาก	1	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.09	0.71			

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการ ในการร่วมตัดสินใจ ทั้ง 2 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.09 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมในการเลือกคณะกรรมการในการบริหารงานของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02

ตารางที่ 25 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมดำเนินงาน

n=158					
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	
ร่วมดำเนินงาน					
1 ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อเป็นทุนการดำเนินงานของกลุ่มฯ	4.08	0.77	มาก	2	
2 ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่	4.15	0.64	มาก	1	
3 ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการ การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ	4.04	0.82	มาก	3	
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.09	0.74			

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการ ในการร่วมดำเนินการ ทั้ง 3 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.09 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.15 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อเป็นทุนการดำเนินงานของกลุ่มมี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 และการเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04

ตารางที่ 26 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมรับผลประโยชน์

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ร่วมรับผลประโยชน์				
1 ท่านได้รับประโยชน์จากการบริหารงาน/กิจกรรมของกลุ่มฯ	4.13	0.68	มาก	2
2 ท่านได้รับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ ของกลุ่มฯ ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ	4.20	0.71	มาก	1
3 กิจกรรมที่ท่านเข้าร่วมกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถช่วยแก้ไขปัญหของท่านได้	4.09	0.71	มาก	3
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.14	0.70		

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการ ในการร่วมรับผลประโยชน์ ทั้ง 3 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.14 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การได้รับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 รองลงมาคือ การได้รับประโยชน์จากการบริหารงาน/กิจกรรมของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และกิจกรรมที่เข้าร่วมสามารถช่วยแก้ไขปัญหได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09

ตารางที่ 27 ระดับการมีส่วนร่วมในด้านร่วมประเมินผล

n=158				
กิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ร่วมประเมินผล				
1 ท่านได้ติดตามการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มฯ	4.18	0.70	มาก	2
2 ท่านรับทราบรายงานต่าง ๆ ของกลุ่มฯ อย่างสม่ำเสมอ	4.17	0.72	มาก	3
3 ท่านได้แลกเปลี่ยนพูดคุยกับสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อติดตามโครงการและแก้ไขปัญหา	4.15	0.69	มาก	4
4 ในที่ประชุมท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของกลุ่ม	4.20	0.67	มาก	1
ค่าเฉลี่ยทุกกิจกรรม	4.18	0.69		

จากตารางที่ 27 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมของสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่ในการบริหารโครงการ ในการร่วมประเมินผล ทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.18 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเพื่อติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานของกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 รองลงมาคือ การติดตามการทำงานของคณะกรรมการกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 การรับทราบรายงานต่าง ๆ ของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 และการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อติดตามโครงการและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมทำให้โครงการกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ประสบผลสำเร็จมากกว่า ร้อยละ 80

สมมติฐานที่ 3 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัย จากกลุ่มตัวแปร ด้านปัจจัยส่วนบุคคลการบริหารโครงการ การสนใจ ภาวะผู้นำ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่

จากสมมติฐานดังกล่าวผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 แต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน

H_0 : การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ในแต่ละกลุ่มไม่แตกต่างกัน ($\mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \mu_4 = \mu_5 = \mu_6 = \mu_7 = \mu_8$)

H_1 : การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ($\mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \neq \mu_4 \neq \mu_5 \neq \mu_6 \neq \mu_7 \neq \mu_8$)

ในการทดสอบสมมติฐานดังกล่าว ผู้วิจัยใช้การทดสอบ F-test โดยการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว พบข้อมูลตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 28 ตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่	จำนวน(คน)	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าF	Sig.
1.กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องอำเภอพรหมพิราม	25	4.18	0.86	5.963	.000
2.กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องชาติตระการ	19	3.92	0.41		
3.กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์กระป๋องไทยบ้านบุง	18	3.89	0.40		
4.แปลงใหญ่กระป๋องวชิรบำรุง	12	4.63	0.26		
5.กลุ่มเกษตรกรอนุรักษ์และพัฒนาควายอุทัยธานี	21	4.30	0.20		
6.กระป๋องหนองขาหย่าง	20	4.54	0.24		
7.กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องอำเภอหนองฉาง	24	3.91	0.47		
8.กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องลุ่มน้ำสะแกกรัง	19	3.99	0.61		
รวม	158	4.15	0.56		

*มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 28 ค่า Sig. = 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึง ปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยอมรับ H_1 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ในแต่ละกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่พบค่า F เท่ากับ 5.963 บ่งชี้ว่าในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

นั้น แต่ละกลุ่มกระป๋องมีการมีส่วนร่วมที่ต่างกันจริง และเพื่อให้ทราบวากุ่มในรายคูใดที่มีความแตกต่างกันจึงทำการทดสอบต่อไปด้วยวิธี The Sheffe's Post hoc Comparison พบข้อมูลดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 เป็นรายคู โดยวิธี Sheffe's Post hoc Comparison

กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่	$\bar{X}$	พรม พิราม	ชาติ ตระการ	บ้าน บุง	วชิร บาร์มี	อุทัยธานี	หนองขา หย่าง	หนอง ฉาง	สะแก กรัง
		4.18	3.92	3.89	4.63	4.30	4.54	3.91	3.99
กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องอำเภอ พรมพิราม	4.18	-	0.26	0.29	-0.45	-0.12	-0.36	0.27	0.19
กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องชาติ ตระการ	3.92		-	0.03	-0.71*	-0.39	-0.63*	0.01	-0.08
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม อนุรักษ์กระป๋องไทยบ้านบุง	3.89			-	-0.74*	-0.42	-0.66*	-0.02	-0.1
แปลงใหญ่กระป๋องวชิรบาร์มี	4.63				-	0.33	0.09	0.72*	0.64
กลุ่มเกษตรกรอนุรักษ์และ พัฒนาควายอุทัยธานี	4.30					-	-0.24	0.4	0.31
กระป๋องหนองขาหย่าง	4.54						-	0.64*	0.55
กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องอำเภอ หนองฉาง	3.91							-	-0.08
กลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องลุ่มน้ำ สะแกกรัง	3.99								-

*มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 29 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 เป็นรายคู โดยวิธี Sheffe's Post hoc Comparison เพื่อดูว่าค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ในกลุ่มใดบ้างที่ต่างกัน ทั้งนี้ พบว่า กลุ่มแปลงใหญ่กระป๋องวชิรบาร์มีและกระป๋องหนองขาหย่างมีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าทุกกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 4.63 และ 4.54 ตามลำดับ และมีระดับประสิทธิผลแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มแปลงใหญ่กระป๋องวชิรบาร์มี มีค่าเฉลี่ย 4.63 มีความแตกต่างจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์กระป๋องไทยบ้านบุง มีค่าเฉลี่ย 3.89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.74

2. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มแปลงใหญ่กระป๋องวชิรบาร์มี มีค่าเฉลี่ย 4.63 มีความแตกต่างจากกลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องอำเภอหนองฉาง มีค่าเฉลี่ย 3.91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.72

3. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มแปลงใหญ่กระป๋องวชิรบาร์มี มีค่าเฉลี่ย 4.63 มีความแตกต่างจากกลุ่มผู้เลี้ยงกระป๋องชาติตระการ มีค่าเฉลี่ย 3.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.71

4. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มกระบือหนองขาหย่าง มีค่าเฉลี่ย 4.54 มีความแตกต่างจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์กระบือไทยบ้านบุง มีค่าเฉลี่ย 3.89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.66

5. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มกระบือหนองขาหย่าง มีค่าเฉลี่ย 4.54 มีความแตกต่างจากกลุ่มผู้เลี้ยงกระบืออำเภอหนองฉาง มีค่าเฉลี่ย 3.91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.64

6. ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มกระบือหนองขาหย่าง มีค่าเฉลี่ย 4.54 มีความแตกต่างจากกลุ่มผู้เลี้ยงกระบือชาติตระการ มีค่าเฉลี่ย 3.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.63

สมมติฐานที่ 2 ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมทำให้โครงการกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ประสบผลสำเร็จมากกว่า ร้อยละ 80

H_0 : การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 อยู่ในระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ($\mu_0 \leq 80$)

H_1 : การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 อยู่ในระดับ มากกว่าร้อยละ 80 ($\mu_1 > 80$)

ในการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์หาค่าระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 โดยการใช้ค่าทดสอบ t (t-test) โดยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ผลการทดสอบสมมติฐานของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ด้วยวิธี t (t-test)

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	Mean Difference	df	t	Sig. (2-tailed)
ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่	4.15	.556	.148	157	3.34	.001

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 30 แสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.556 และค่าทดสอบ $t = 3.34$ โดยมีค่า $p = 0.001$ ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น จึง ปฏิเสธ H_0 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ยอมรับ H_1 แสดงว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 อยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 80

สมมติฐานที่ 3 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัย จากกลุ่มตัวแปร ด้านปัจจัยส่วนบุคคล(X_1) ด้านการบริหารโครงการ(X_2) การจูงใจ(X_3) ภาวะผู้นำ(X_4) ธรรมชาติ(X_5) มีอิทธิพล ต่อประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 นำมากำหนดเป็น H_0 และ H_1 ดังนี้

H_0 : ตัวแปรอิสระตัวที่ X_i ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 (เมื่อ $i = 1, 2, 3, 4, 5$)

H_1 : มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวแปร (X_i) มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการมีส่วนร่วม ของเกษตรกรกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 (เมื่อ $i = 1, 2, 3, 4, 5$)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สมมติฐาน โดยใช้ค่า F-Test ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ แบบ Regression Model stepwise ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

ตัวแปรอิสระ	Coefficients	ลำดับที่ของการถดถอย	
		1	2
ปัจจัยธรรมาภิบาล (X ₅)	Standardized Beta	0.854	0.630
	Unstandardized Beta	0.864	0.637
ปัจจัยภาวะผู้นำ (X ₄)	Standardized Beta		0.264
	Unstandardized Beta		0.272
Constant		0.576	0.403
R		0.854	0.866
R ²		0.730	0.749
R ² Change		0.730	0.019
Std. Error of the Estimate		0.290	0.280
F		422.025	231.648
Sig. (P)		.000	.001
Durbin-Watson			2.03

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 31 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน (Regression Model stepwise) พบว่าปัจจัยธรรมาภิบาลเป็นตัวแปรลำดับแรกๆที่เข้าสู่สมการถดถอย โดยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรเรื่องระดับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้ร้อยละ 73.0 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($R^2 = 0.730$, $P = 0.000$) ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอยได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำ มีความสามารถในการอธิบายความผันแปรเรื่องระดับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 มีนัยสำคัญที่ .05 ($R^2 \text{ Change} = .019$, $P = .001$) รวมทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรเรื่องระดับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้ร้อยละ 74.9 ($R^2 = 0.749$, $P = .000$) เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักในการอธิบายของตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพลและอธิบายความผันแปรเรื่องระดับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ดังนี้ (1) ปัจจัยธรรมาภิบาล ($Beta = 0.630$) และ (2) ปัจจัยภาวะผู้นำ ($Beta = 0.264$) โดยพบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร คือ ธรรมาภิบาลและภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หากมีการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเรื่องของธรรมาภิบาลและภาวะผู้นำ และนำไปพัฒนาในกลุ่มเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 จะช่วยให้ระดับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรมีมากขึ้น

โดยตัวพยากรณ์ ปัจจัยธรรมาภิบาล (X_5) และปัจจัยภาวะผู้นำ (X_4) ร่วมกันพยากรณ์ระดับประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกระป๋องแปลงใหญ่ และสามารถสรุปเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y = 0.403 + 0.637 (X_5) + 0.272 (X_4)$$

โดย X_4 แทน ปัจจัยภาวะผู้นำ

X_5 แทน ปัจจัยธรรมาภิบาล

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหาร กระป๋องแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดจากสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 และการสัมภาษณ์จากตัวแทนสมาชิกแต่ละกลุ่มและนำมาวิเคราะห์สามารถสรุป ได้ดังนี้

1 ผลการวิเคราะห์ตามกรอบ CIPP model

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้กรอบการวิเคราะห์ CIPP model ซึ่งมีประเด็น คำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ซึ่งสามารถวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อนได้ ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 โดยใช้กรอบ CIPP Model

กรอบการวิเคราะห์	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
สภาพแวดล้อม (Context)	- มีนโยบายสนับสนุนการแก้ปัญหาคุณภาพสินค้า - มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าและแลกเปลี่ยนทัศนคติเพื่อการปรับปรุงพัฒนา - การรวมตัวกันช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และแนวทางพัฒนาอาชีพ - ช่วยในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ทำให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น - สมาชิกเป็นคนในพื้นที่ทำให้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี	- ขาดการเชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม - สมาชิกกลุ่มยังเน้นการช่วยเหลือด้วยเงินมากกว่าการช่วยเหลือด้านความรู้ - พ่อค้ามีอำนาจการต่อรองเหนือกลุ่มเกษตรกร - สมาชิกมีช่วงเวลาว่างจากการทำอาชีพที่หลากหลายไม่พร้อมกันจึงทำให้การร่วมกิจกรรมน้อย
ทรัพยากร (Input)	- ได้รับสนับสนุนอุปกรณ์มีความพร้อมตรงต่อความต้องการใช้งานของเกษตรกรเป็นเครื่องทุ่นแรงได้ - การจัดหาความรู้ตรงต่อการดำรงชีวิตของเกษตรกร - ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงกระป๋องตรงต่อการของเกษตรกร - สามารถลดต้นทุนจากการซื้อพ่อพันธุ์กระป๋องด้วยการร่วมกันซื้อ - ได้รับบริการผสมเทียมและได้ลูกเกิดที่มีลักษณะตามความต้องการตลาด	- แต่ละหน่วยงานของภาครัฐขาดการบูรณาการในการทำงาน ต่างคนต่างทำ - ไม่มีการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ - คณะกรรมการขาดความรู้เรื่องการตลาด

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของกระป๋องแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 โดยใช้กรอบ CIPP Model (ต่อ)

กรอบการวิเคราะห์	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
กระบวนการทำงาน (Process)	- มีการส่งเสริมสุขภาพสัตว์ - มีการจัดทำแปลงหญ้า - มีการปรับปรุงพันธุ์ - มีกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม - มีเครือข่ายเชื่อมโยงการตลาด - อุปกรณ์ที่ได้รับสามารถทำงานช่วยลดต้นทุนการผลิต	- ขาดการทำงานอย่างเป็นระบบ - ขาดการประสานงานระหว่างกรรมการและสมาชิกหน่วยงานราชการ - ขาดสถานที่ในการดำเนินงานของกลุ่มต้องใช้สถานที่จากกลุ่มหรือองค์กรอื่น
ผลผลิต (product)	- นำความรู้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพสัตว์และการตลาด - ช่วยในด้านการต่อยอดผลิตภัณฑ์สินค้า - ได้ด้านการทำธุรกิจต่าง ๆ และได้ความรู้ในการผลิตสินค้า - สามารถเพิ่มผลผลิตให้มีประสิทธิภาพดี - การผลิตและพัฒนาสินค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น	- ขาดการควบคุมการผลิตผลผลิต - ขาดสถานที่ในการรวบรวมผลิตผลต่างคนต่างขาย - กลุ่มไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าได้เอง - การสนับสนุนของภาครัฐยังไม่ตอบสนองต่อการแข่งขันในด้านการตลาด

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่แบบมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากกลุ่ม ตัวอย่างสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ ได้ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาด้านนโยบายและการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก โดยต้องมีการเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งแม้จะมีนโยบายสนับสนุนการแก้ปัญหาคุณภาพสินค้า แต่ยังขาดการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ จึงควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมายที่วัดผลได้ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง แทนที่จะต่างคนต่างทำ เพื่อให้การสนับสนุนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรเป็นอีกประเด็นสำคัญ โดยควรพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มในด้านการตลาดและการบริหารจัดการธุรกิจ เนื่องจากคณะกรรมการยังขาดความรู้เรื่องการตลาด และกลุ่มยังไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าได้เอง ทำให้พ่อค้ามีอำนาจต่อรองเหนือกลุ่มเกษตรกร ดังนั้น การจัดอบรมให้ความรู้และทักษะด้านการตลาด การสร้างแบรนด์ และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จึงมีความจำเป็น รวมถึงควรส่งเสริมให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือด้านความรู้มากกว่าการช่วยเหลือด้วยเงิน

3. การพัฒนาระบบการทำงานและโครงสร้างพื้นฐานก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน กลุ่มควรมีการทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีสถานที่ในการดำเนินงานของกลุ่มเป็นของตนเอง ไม่ต้องอาศัยสถานที่จากกลุ่มหรือองค์กรอื่น นอกจากนี้ ควร

มีสถานที่ในการรวบรวมผลผลิตเพื่อให้สมาชิกสามารถนำผลผลิตมารวมกันและจำหน่ายพร้อมกัน เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับพ่อค้า แทนที่จะต่างคนต่างขาย

4. การพัฒนาด้านการผลิตและการควบคุมคุณภาพเป็นอีกประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ถึงแม้จะมีการส่งเสริมสุขภาพสัตว์ การจัดทำแปลงหญ้า และการปรับปรุงพันธุ์ แต่ยังคงขาดการควบคุมการผลิตผลผลิต จึงควรมีการวางแผนการผลิตร่วมกัน กำหนดมาตรฐานคุณภาพของผลผลิต และมีระบบการตรวจสอบคุณภาพที่ชัดเจน เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพสม่ำเสมอและเป็นที่ต้องการของตลาด

5. การสร้างเครือข่ายและการพัฒนาช่องทางการตลาดก็เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไป แม้จะมีเครือข่ายเชื่อมโยงการตลาดอยู่บ้างแล้ว แต่การสนับสนุนของภาครัฐยังไม่ตอบสนองต่อการแข่งขันในด้านการตลาด จึงควรมีการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย ทั้งตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายตลาดให้กว้างขึ้น

6. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานกลุ่มประสบความสำเร็จ เนื่องจากสมาชิกมีช่วงเวลาวางจากการทำอาชีพที่หลากหลายไม่พร้อมกัน จึงทำให้การร่วมกิจกรรมน้อย ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่สะดวก และมีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง เพื่อให้สมาชิกรับทราบความเคลื่อนไหวของกลุ่มและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นสำคัญ

7. สิ่งที่ควรนำมาใช้ประโยชน์คือจุดแข็งของกลุ่มที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ การที่สมาชิกเป็นคนในพื้นที่ทำให้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ซึ่งเอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การได้รับสนับสนุนอุปกรณ์ที่ตรงต่อความต้องการและช่วยลดต้นทุนการผลิต รวมถึงการได้รับการผสมเทียมและได้ลูกเกิดที่มีลักษณะตามความต้องการของตลาด สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่ม

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานกลุ่มกระบือแปลงใหญ่แบบมีส่วนร่วมให้ประสบผลสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาในหลายด้านไปพร้อมกัน ทั้งด้านนโยบายและการบริหารจัดการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร การพัฒนาระบบการทำงานและโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาการผลิตและการควบคุมคุณภาพ การสร้างเครือข่ายและการพัฒนาช่องทางการตลาด รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และตัวเกษตรกรเอง

4.8.3 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6" มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการ

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.15) โดยการมีส่วนร่วมในขั้นตอนร่วมคิดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.24) รองลงมาคือร่วมประเมินผล (4.18) ร่วมวางแผนและร่วมรับผลประโยชน์ (4.14) และร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินงาน (4.09) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโครงการแปลงใหญ่กระบือมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน และสมาชิกมีความเป็นมิตรต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกษตรกรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการมากขึ้น นอกจากนี้ กิจกรรมของกลุ่มยังส่งผลดีต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร ทำให้สมาชิกเห็นประโยชน์และเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในขั้นตอนร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะสมาชิกมีช่วงเวลาวางจากการทำอาชีพที่หลากหลายไม่พร้อมกัน ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย อีกทั้งการตัดสินใจในบางเรื่องอาจถูกจำกัดอยู่ในกลุ่มคณะกรรมการเท่านั้น

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ มี 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยธรรมาภิบาล และปัจจัยภาวะผู้นำ ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของระดับการมีส่วนร่วมได้ถึงร้อยละ 74.9 ปัจจัยธรรมาภิบาล มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุด ($Beta = 0.630$) โดยหลักความโปร่งใสมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.27) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่คณะกรรมการบริหารงานด้วยความโปร่งใส สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ทำให้เกษตรกรเกิดความไว้วางใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการมากขึ้น อีกทั้งการบริหารงานที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของสมาชิกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกษตรกรเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการ

ปัจจัยภาวะผู้นำ มีอิทธิพลรองลงมา ($Beta = 0.264$) โดยผู้นำแบบมีส่วนร่วมและผู้นำการแลกเปลี่ยนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.10 และ 4.14 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการให้ความสำคัญต่อความคิดของสมาชิก มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน และกระตุ้นให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ส่งผลให้เกษตรกรรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญต่อกลุ่มและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการมากขึ้น ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยการบริหารโครงการ และปัจจัยส่วนบุคคล ถึงแม้จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ อาจเป็นเพราะปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอยู่แล้วในการดำเนินโครงการ แต่ไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของเกษตรกรโดยตรง

5. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

5.1 ผลสำเร็จเชิงปริมาณ

5.1.1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 จำนวน 172 ราย จากจำนวนประชากรทั้งหมด 300 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.33 ของประชากรทั้งหมด

5.1.2. ศึกษาครอบคลุมพื้นที่โครงการแปลงใหญ่กระบือใน 4 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก พิจิตร อุทัยธานี และสุโขทัย รวมทั้งสิ้น 10 แปลง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่ทั้งหมดในเขตรับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

5.1.3. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการบริหารจัดการโครงการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

5.1.4. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรครอบคลุม 4 ด้าน ตามกรอบแนวคิดของ Cohen และ Uphoff ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

5.1.5. จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน

5.1.6. เผยแพร่ผลการวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดทั้ง 4 จังหวัด และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือแปลงใหญ่ทั้ง 10 แปลง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือต่อไป

5.2. ผลสำเร็จเชิงคุณภาพ

5.2.1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่ กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.2. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับปัจจัยเหล่านี้ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการมากขึ้น

5.2.3. ได้แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่ กระบือที่เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โดยแนวทางดังกล่าวเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

5.2.4. เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ระหว่างแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดการบริหารโครงการ แนวคิดภาวะผู้นำ แนวคิดธรรมาภิบาล และแนวคิดแรงจูงใจ เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาการเกษตรของประเทศ

5.2.5. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างนักวิจัย หน่วยงานภาครัฐ และเกษตรกรในการพัฒนาการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ซึ่งเป็นการสร้างพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเลี้ยงกระบือของประเทศให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

5.2.6. ยกระดับคุณภาพการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงกระบือแบบแปลงใหญ่ ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการ

6. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

6.1 การนำไปใช้ประโยชน์

6.1.1. ด้านนโยบาย: หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานโครงการแปลงใหญ่กระบือ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในทุกขั้นตอน และพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการออกแบบมาตรการส่งเสริม

6.1.2. ด้านปฏิบัติการ: เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์และผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการทำงานกับเกษตรกร โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

6.1.3. ด้านการพัฒนาเกษตรกร: ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้มีความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและชุมชน

6.1.4. ด้านวิชาการ: ผลการวิจัยเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอดในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการอื่น ๆ หรือในพื้นที่อื่น ๆ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเชิงลึกในประเด็นเฉพาะ เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำของเกษตรกร การสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม และการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโครงการ

6.1.5. ด้านการตลาด: ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการตลาดกระบือแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิต มีช่องทางการตลาดที่หลากหลาย และได้รับผลตอบแทนที่เป็นธรรม

6.2 ผลกระทบ

6.2.1. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ: การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่จะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต และสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับเกษตรกร ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศ

6.2.2. ผลกระทบทางสังคม: การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกรและชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน

6.2.3. ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม: การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเลี้ยงกระบือที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การนำมูลกระบือไปทำปุ๋ยหมัก การผลิตก๊าซชีวภาพ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.2.4. ผลกระทบต่อการอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์กระบือไทย: การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่จะช่วยให้การอนุรักษ์และพัฒนาพันธุ์กระบือไทย ซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีความสำคัญและเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย

5.2.5. ผลกระทบต่อการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ: การศึกษาวิจัยนี้เป็นตัวอย่างของการประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะช่วยในการปฏิรูประบบราชการให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น

7. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

7.1. กลุ่มตัวอย่างบางส่วนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทำให้การเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลยากลำบาก และการประชุมกลุ่มย่อยเกษตรกรมีเวลาว่างไม่ตรงกันทำให้การเก็บข้อมูลลำบาก

7.2. ความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง: เกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่โคเนื้อมีความหลากหลายทั้งในด้านอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงโคเนื้อ และรายได้ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลมีความซับซ้อน ต้องใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย

7.3. ความซับซ้อนของประเด็นที่ศึกษา: การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของเกษตรกรเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อน เนื่องจากมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยา ทำให้ต้องใช้กรอบแนวคิดที่ครอบคลุมและวิธีการวิจัยที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเชื่อถือได้

8. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

8.1. ปัญหาด้านการเก็บข้อมูล เนื่องจากต้องขอความร่วมมือปศุสัตว์อำเภอหรือผู้ที่ทำหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ เป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม และกลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์ของแต่ละจังหวัดเป็นผู้ประสานงาน นัดประชุมกลุ่มย่อยแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

8.2. ข้อจำกัดด้านเวลาของเกษตรกร: เกษตรกรส่วนใหญ่มีภารกิจในการประกอบอาชีพและการดูแลครอบครัว ทำให้มีเวลาจำกัดในการให้ข้อมูล ผู้วิจัยต้องปรับแผนการเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับเวลาว่างของเกษตรกร และต้องใช้เวลาในการนัดหมายและรอคอย

8.3. ข้อจำกัดด้านการสื่อสาร: เกษตรกรบางรายมีข้อจำกัดในการสื่อสารและการทำความเข้าใจคำถามในแบบสอบถาม โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการวิเคราะห์ SWOT ทำให้ผู้วิจัยต้องอธิบายและชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งใช้เวลามากขึ้น

9. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเกษตรกรสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานโครงการส่งเสริมแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์หรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายกันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1. ควรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลและการพัฒนาภาวะผู้นำใช้ในการบริหารโครงการ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าทั้งสองปัจจัยนี้มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ

9.1.2. ควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แทนที่จะต่างคนต่างทำ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

9.1.3. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น สถานที่ในการดำเนินงานของกลุ่ม และสถานที่ในการรวบรวมผลผลิต เพื่อให้การบริหารจัดการกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

9.1.4. ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มในด้านการตลาดและการบริหารจัดการธุรกิจ เพื่อให้กลุ่มสามารถกำหนดราคาสินค้าได้เอง และมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางมากขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

9.2.1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยธรรมาภิบาลมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยเฉพาะหลักความโปร่งใส หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้คณะกรรมการบริหารงานด้วยความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลและให้สมาชิกสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ทุกขั้นตอน มีการรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีการบริหารงานที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของสมาชิกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

9.2.2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมรองลงมา โดยเฉพาะผู้นำแบบมีส่วนร่วมและผู้นำการแลกเปลี่ยน ควรมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการให้มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม โดยเน้นการให้ความสำคัญต่อความคิดของสมาชิก การประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน และการกระตุ้นให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม

9.2.3. ควรมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่สมาชิกส่วนใหญ่สะดวก เพื่อให้สมาชิกสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้มากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในขั้นตอนร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากสมาชิกมีช่วงเวลาว่างจากการทำอาชีพที่หลากหลายไม่พร้อมกัน

9.2.4. ควรมีการพัฒนาระบบการทำงานให้เป็นระบบมากขึ้น มีการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการวางแผนการผลิตร่วมกัน กำหนดมาตรฐานคุณภาพของผลผลิต และมีระบบการตรวจสอบคุณภาพที่ชัดเจน เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพสม่ำเสมอและเป็นที่ต้องการของตลาด

9.2.5. ควรมีการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย ทั้งตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการสร้างร่วมมือกับภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายตลาดให้กว้างขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนของภาครัฐยังไม่ตอบสนองต่อการแข่งขันในด้านการตลาด

9.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยและนำมาพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9.3.2. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยธรรมาภิบาลและปัจจัยภาวะผู้นำในแต่ละด้าน เพื่อให้ทราบว่าแต่ละองค์ประกอบมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรอย่างไร และควรพัฒนาในแนวทางใดเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

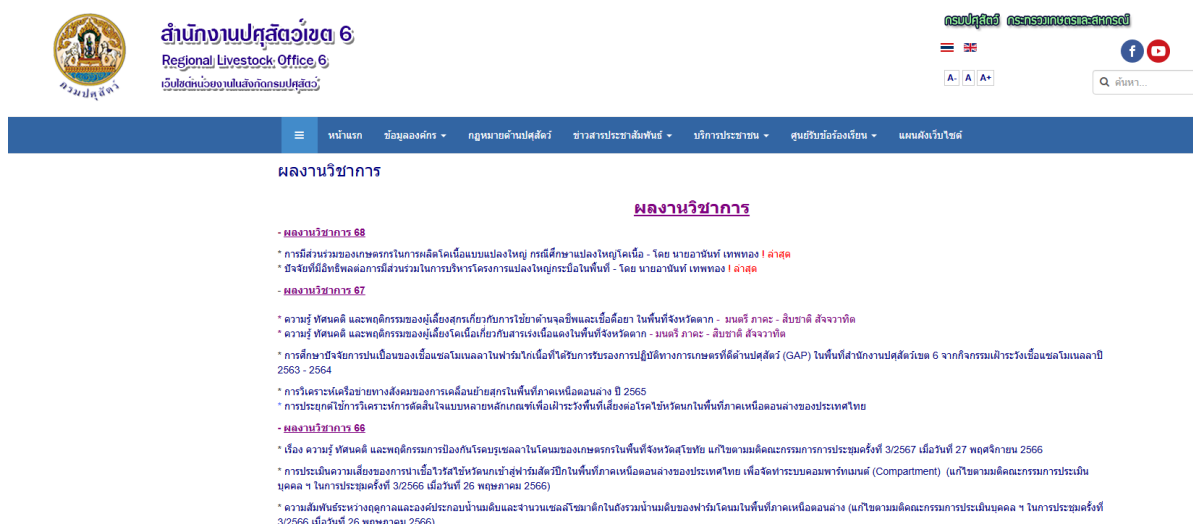
9.3.3. ควรมีการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มแปลงใหญ่ระดับการมีส่วนร่วมสูงที่สุด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน

9.3.4. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จากกระบือ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรและสร้างความยั่งยืนให้กับกลุ่มในระยะยาว

9.3.5. ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข

10. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

ผลงานเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6” ได้เผยแพร่ในบทความ/งานวิชาการออนไลน์ของสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 โดยสืบค้นได้จากลิงค์ <https://region6.dld.go.th/webnew/index.php/th/news-menu-2/royal-menu/84-2017-12-07-03-18-16/1703-2018-01-05-04-43-11>

The screenshot shows the website of the Regional Livestock Office 6 (สำนักงานปศุสัตว์เขต 6). The header includes the office logo, name, and contact information. The main content area displays a list of news articles under the heading "ผลงานวิชาการ" (Academic Works). The articles are listed with their titles and dates.

ผลงานวิชาการ

- ผลงานวิชาการ 68
 - * การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการผลิตเนื้อแปรรูปจากเนื้อกระบือ การศึกษาแปลงใหญ่กระบือ - โดย นายอานันท์ เทพทอง ! ลำพูน
 - * ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่ - โดย นายอานันท์ เทพทอง ! ลำพูน
- ผลงานวิชาการ 67
 - * ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนในเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในพื้นที่จังหวัดตาก - มนตรี ภาวะ - ดิษชาติ สัจจวาที
 - * ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อจากสัตว์สู่คนในเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือในพื้นที่จังหวัดตาก - มนตรี ภาวะ - ดิษชาติ สัจจวาที
 - * การศึกษาปัจจัยการเป็นของเชื้อแบคทีเรียในเนื้อกระบือเพื่อใช้ในการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีด้านปศุสัตว์ (GAP) ในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 จากกิจกรรมเฝ้าระวังเชื้อแบคทีเรียในเนื้อกระบือ 2563 - 2564
 - * การวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเคลื่อนย้ายสัตว์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ปี 2565
 - * การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์การตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์เพื่อเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงต่อโรคไข้หวัดใหญ่ในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย
- ผลงานวิชาการ 66
 - * เรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคระบาดในโคเนื้อของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย แกะตามมติคณะกรรมการการประมงครั้งที่ 3/2567 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2566
 - * การประเมินความเสี่ยงของการนำเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่เข้าสู่พื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย เพื่อจัดทำระบบคอกฟาร์มแบบ (Compartment) (แก้ไขตามมติคณะกรรมการประมงเป็นชุด 1 ในการประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2566)
 - * ความสัมพันธ์ระหว่างฤดูกาลและองค์ประกอบน้ำนมดิบและจำนวนเซลล์ไขมันในนมดิบของฟาร์มโคนมในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง (แก้ไขตามมติคณะกรรมการประมงเป็นชุด 1 ในการประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2566)

ภาพที่ 2 แสดงหน้าเว็บไซต์ที่เผยแพร่ผลงาน

บรรณานุกรม

- กรมปศุสัตว์. (2562). การบริหารจัดการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์.
- กรมปศุสัตว์. (2563). คู่มือการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์.
- กรมปศุสัตว์. (2564). คู่มือการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ด้านปศุสัตว์. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). แนวทางการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2563). แนวทางการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์เนชั่นตั้ง เซ็นเตอร์.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ทงศ์ศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2540). หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2549). การบริหารราชการแนวใหม่: บริบทและเทคนิควิธี. กรุงเทพฯ: วิชั่นพริ้นท์แอนดิมิเดีย.
- ทวีป ศิริสัมพันธ์. (2560). การวางแผนและบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2560). ธรรมชาติกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่น. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- นิรมล กิตติกุล. (2552). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2556). รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2558). ธรรมชาติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ปรีชา วงศ์ทิพย์. (2565). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเลี้ยงกระบือในจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ประเวศ วะสี. (2541). ประชาคมตำบล. กรุงเทพฯ: มติชน.
- พัชรา แก้วกล้า. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ผัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพรัช พานิชอนันต์. (2562). ความสำเร็จในการบริหารโครงการภายใต้ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: ธนอักษรพิมพ์.
- วงศ์กร ศรีทุมสุข. (2563). ความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2562). การบริหารโครงการอย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ธุรกิจ.
- วันชัย วิวัฒนศัพท์. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. ขอนแก่น: สถาบันพระปกเกล้า.

- วีระ สุวรรณสุข. (2564). การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อแบบแปลงใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2561). การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐ. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- วิสูตร จิระดำเกิง. (2560). การบริหารโครงการ: แนวทางปฏิบัติจริง (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วรณกวี.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2559). การบริหารโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมอธรรม.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2561). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: บริษัท พรีเมียร์ โพร จำกัด.
- สำนักงานปศุสัตว์เขต 6. (2564). รายงานผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ด้านปศุสัตว์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. พิษณุโลก: สำนักงานปศุสัตว์เขต 6.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2560). การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2548). ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บุคลิก.
- สุดาพร ดาวเรือง. (2562). การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ข้าว อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2558). การบริหารโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุรัชย์ กิจสุวรรณ. (2564). การบริหารจัดการโครงการแปลงใหญ่กระบือในภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวลักษณ์ สุขวิรัช. (2550). การบริหารรัฐกิจร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์.
- อคิน รพีพัฒน์. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณะสุข.
- อรัญญ์ กักพล. (2552). คู่คิด คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.
- อัญชลี แพรกปาน. (2563). การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2563). การบริหารโครงการและการประเมินผล. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 2, pp. 267-299). New York: Academic Press.
- Alderfer, C. P. (1969). An empirical test of a new theory of human needs. *Organizational Behavior and Human Performance*, 4(2), 142-175.
- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.

- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). Improving organizational effectiveness through transformational leadership. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213-235.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.
- Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1988). *Management of organizational behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Hood, C. (1991). A public management for all seasons?. *Public Administration*, 69(1), 3-19.
- Luthans, F. (2011). *Organizational behavior* (12th ed.). New York: McGraw-Hill/Irwin.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). New York: Harper and Row.
- Newstetter, W. I. (1947). National Research Council Committee on Techniques for the Study of Group Behavior. *Canadian Journal of Psychology/Revue Canadienne de Psychologie*, 1(4), 157-162.
- Robbins, S. P. (2003). *Organizational behavior* (10th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of theory and research*. New York: Free Press.
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. New York: Wiley.
- Yukl, G. (2010). *Leadership in organizations* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

ภาคผนวก

แบบสอบถามโครงการวิจัย
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่
รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ตลอดจนทั้งปัญหา อุปสรรค และเสนอแนะกลยุทธ์ในการ สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือ

ส่วนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่กระบือ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมคำในช่องว่างตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. อาชีพหลักของท่านที่ทำรายได้มากที่สุด

() เกษตรกรรม () รับจ้างรายเดือน

() รับจ้างทั่วไปรายวัน

() ค้าขาย () เลี้ยงสัตว์ () ธุรกิจกิจส่วนตัว

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม.....ปี

5. รายได้ของครัวเรือนต่อปี.....บาท

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระป๋องแปลงใหญ่กระป๋อง

รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 5 = มากที่สุด ระดับ 4 = มาก ระดับ 3 = ปานกลาง ระดับ 2 = น้อย ระดับ 1 = น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัจจัยส่วนบุคคล					
ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร					
1 ท่านมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ในเรื่องลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และ เพิ่มคุณภาพการผลิต					
2 ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิและประโยชน์ ของการร่วมเป็นสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่					
3 ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบการ บริหารงานกลุ่มกระป๋อง					
4 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารของการจัดตั้งกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่อย่างครบถ้วน					
5 ท่านเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่					
การเห็นประโยชน์ของเกษตรกร					
6 การเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำให้ต้นทุนการผลิตของท่านลดลง					
7 การเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำให้ผลผลิตของท่านเพิ่มมากขึ้น					
8 การเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้น					
9 ท่านคิดว่า ท่านคิดถูกต้องที่ได้เป็นสมาชิกกระป๋องแปลงใหญ่					
ความคาดหวังของเกษตรกร					
10 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่จะช่วยให้ท่านสามารถลดต้นทุนการผลิตได้					
11 ท่านคิดว่ากลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถทำให้ราคาผลผลิตเพิ่มมากขึ้น					
12 ท่านคิดว่ากลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ สามารถสร้างความรู้ ให้ท่านได้นำไปปรับใช้ได้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพ					
ความพร้อมของเกษตรกร					
13 ท่านมีเวลารว่างจากการประกอบอาชีพทำให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ได้					
14 ในปัจจุบันท่านมีทุนเพียงพอต่อการประกอบอาชีพ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัจจัยการบริหารโครงการ					
การวางแผนโครงการ					
15 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่กำหนดวัตถุประสงค์ได้ตรงต่อความต้องการ					
16 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีแผนงานกิจกรรมที่ตอบสนองตามความต้องการของท่าน					
17 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีการกำหนดแผนงาน กิจกรรมอย่าง ชัดเจน					
การนำโครงการไปปฏิบัติ					
18 คณะกรรมการมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่					
19 มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงาน กิจกรรมอย่างชัดเจน					
20 คณะกรรมการได้นำแผนงานกิจกรรมไปปฏิบัติตามที่กำหนดไว้					
21 กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีทรัพยากรที่ครบถ้วนพร้อมใช้ในการจัดกิจกรรม					
การควบคุมโครงการ					
22 มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนิน แผนงาน กิจกรรมอย่างชัดเจน					
23 การดำเนินแผนงาน กิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด					
24 คณะกรรมการมีการติดตามผลการดำเนินงาน ของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่					
การประเมินผลโครงการ					
25 มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการ					
26 คณะกรรมการมีการสรุปผลการดำเนินโครงการ และชี้แจงให้ท่านทราบ					
การปรับปรุงแก้ไขโครงการ					
27 คณะกรรมการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม					
28 คณะกรรมการมีการปรับเปลี่ยนแผนงาน กิจกรรมให้เกิดความเหมาะสม					
ปัจจัยแรงจูงใจ					
ปัจจัยจูงใจ					
29 วัตถุประสงค์ของโครงการทำให้ท่านตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่					
30 หลังจากท่านเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่แล้ว ท่านได้รับ ประโยชน์ จากกลุ่มตามที่ท่านตั้งความหวังไว้					
31 กิจกรรมของกระป๋องแปลงใหญ่ที่ท่านได้เข้าร่วมส่งผลที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของท่าน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัจจัยสุขวิทยา					
32 ท่านรู้สึกถึงความมั่นคงในอาชีพของท่านหลังจากได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่					
33 การจัดกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความเหมาะสมทำให้ท่านได้รับประโยชน์					
34 เพื่อนสมาชิกมีความเป็นมิตรต่อกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
35 สถานที่ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความพร้อม และเหมาะสม					
ปัจจัยภาวะผู้นำ					
ผู้นำแบบมีส่วนร่วม					
36 คณะกรรมการให้ความสำคัญต่อความคิดของท่าน					
37 คณะกรรมการสามารถรวมแนวคิดของสมาชิกให้เป็นหนึ่งเดียว					
38 คณะกรรมการได้กระตุ้นให้สมาชิกได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม					
39 คณะกรรมการใช้การตัดสินใจตามมติของที่ประชุม					
ผู้นำการแลกเปลี่ยน					
40 มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน					
41 คณะกรรมการเน้นการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิก					
ผู้นำตามสถานการณ์					
42 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถนำท่านไปสู่ความสำเร็จได้					
43 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้					
44 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถปรับกิจกรรมให้ตรงกับสถานการณ์ได้					
ผู้นำมุ่งความสำเร็จ					
45 คณะกรรมการมีการตั้งเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน					
46 คณะกรรมการสร้างความเชื่อมั่นให้กับท่านที่จะพาท่านไปสู่เป้าหมายของโครงการ					
ผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง					
47 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำงานคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับสมาชิกของกลุ่ม					
48 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความเสียสละทำงาน โดยเน้นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					
49 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีการรับฟังความคิดเห็นของท่านเพื่อนำไปปรับปรุงการทำงาน					
50 คณะกรรมการกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่บริหารงานได้อย่างเหมาะสม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัจจัยธรรมชาติ					
หลักประสิทธิผล					
51 การดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่สามารถทำให้ท่านลดต้นทุนการผลิตได้					
52 การดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ สามารถทำให้ท่านเพิ่มผลผลิตได้					
หลักประสิทธิภาพ					
53 ประโยชน์ที่ท่านได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเวลาที่ท่านได้ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม					
54 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมกระป๋องแปลงใหญ่ ของท่านมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ท่านได้รับ					
55 คณะกรรมการมีการกำกับดูแลการบริหารโครงการเป็นอย่างดี					
หลักการตอบสนอง					
56 การดำเนินงานของกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ทำให้ท่านมีรายได้เพิ่ม					
หลักการรับผิดชอบ					
57 คณะกรรมการดำเนินงานด้วยความเสียสละเพื่อ ประโยชน์ของสมาชิก					
หลักความโปร่งใส					
58 คณะกรรมการบริหารงานด้วยความโปร่งใส สมาชิกสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน					
หลักการมีส่วนร่วม					
59 คณะกรรมการเปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น					
หลักการกระจายอำนาจ					
60 คณะกรรมการเปิดโอกาสให้ท่านได้ร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการ					
หลักนิติธรรม					
61 คณะกรรมการบริหารงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของ กลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่อย่างเคร่งครัดไม่เลือกปฏิบัติ					
หลักความเสมอภาค					
62 การบริหารงานของคณะกรรมการคำนึงถึงผลประโยชน์ของสมาชิกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน					
หลักมุ่งเน้นฉันทามติ					
63 ในการหาข้อตกลงร่วมกันคณะกรรมการตัดสินใจเพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก					

ส่วนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ ในพื้นที่รับผิดชอบ

สำนักงานปศุสัตว์เขต 6

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 5 = มากที่สุด ระดับ 4 = มาก ระดับ 3 = ปานกลาง ระดับ 2 = น้อย ระดับ 1 = น้อยที่สุด

รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
ร่วมคิด					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมใหญ่ของกลุ่มฯ					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการ เพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมของกลุ่มฯ					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่					
ร่วมวางแผน					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการตั้งกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มฯ					
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มฯ					
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาการใช้งบประมาณกลุ่ม					
ร่วมตัดสินใจ					
7. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของกลุ่ม					
8. ท่านได้ร่วมในการเลือกคณะกรรมการในการบริหารงานของกลุ่มฯ					
ร่วมดำเนินงาน					
9. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อเป็นทุนการดำเนินงานของกลุ่มฯ					
10. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่					
11. ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการ การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ					
ร่วมรับผลประโยชน์					
12. ท่านได้รับประโยชน์จากการบริหารงาน/กิจกรรมของกลุ่มฯ					
13. ท่านได้รับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ ของกลุ่มฯ ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ					
14. กิจกรรมที่ท่านเข้าร่วมกลุ่มกระบือแปลงใหญ่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาของท่านได้					
ร่วมประเมินผล					
15. ท่านได้ติดตามการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มฯ					
16. ท่านรับทราบรายงานต่าง ๆ ของกลุ่มฯ อย่างสม่ำเสมอ					
17. ท่านได้แลกเปลี่ยนพูดคุยกับสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อติดตามโครงการและแก้ไขปัญหา					
18. ในที่ประชุมท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของกลุ่ม					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือใหญ่
ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความให้สมบูรณ์ตรงตามความคิดเห็นและความต้องการของท่าน

1. ท่านคิดว่าการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบกระบือแปลงใหญ่มีความเหมาะสม หรือไม่
เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

2. สิ่งที่ภาครัฐได้สนับสนุนให้กับกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ของท่าน เช่น ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ มีความ
เหมาะสมหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่ากระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมของกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ มีความเหมาะสม
หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

4. ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกกลุ่มกระบือแปลงใหญ่ของท่านมีด้านใดบ้าง และตรงความต้องการ
ของท่านหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโครงการแปลงใหญ่กระบือในพื้นที่
รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์นี้มี 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

ขอความกรุณาตอบข้อคำถามให้ครบถ้วนรวมถึงร่วมแสดงความคิดเห็น หรือ ให้ข้อเสนอแนะ เพราะคำตอบที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการส่งเสริม และพัฒนาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....น/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....น. ถึงน. สถานที่.....

สถานะภาพผู้ถูกสัมภาษณ์.....เพศ.....อายุ.....

ระดับการศึกษา.....อาชีพ.....อายุงานในการประกอบอาชีพ.....ปี

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารโครงการกระบือแปลงใหญ่ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานปศุสัตว์เขต 6

ข้อที่ 1 การกำหนดนโยบายกระบือแปลงใหญ่ที่เน้นให้เกษตรกรรวมตัวกันในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อให้ท่านสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และเพิ่มคุณภาพสินค้า ท่านคิดว่านโยบายมีความเหมาะสมและสามารถช่วยแก้ปัญหาให้กับท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 2 สิ่งที่หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนให้กับกลุ่มของท่านในการดำเนินกิจกรรม เช่น ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ที่มีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 3 ในการดำเนินการโครงการกระป๋องแปลงใหญ่ที่ผ่านมากิจกรรมที่กลุ่มของท่านได้ดำเนินการมีความเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 4 ท่านได้นำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกระป๋องแปลงใหญ่ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือไม่ ถ้านำไปใช้ๆ ด้านใดบ้าง และมีประโยชน์ต่อท่านอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....